

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య ప్రసాదదాన నిధి పథకము

- తిరుమలకు భగవంతుని దర్శనార్థము వచ్చే భక్తులలో పేదలైనవారికి ప్రసాదదానము చేయుటకు మీరు నాందించుచున్నారా :
- మీరెటు అన్నదాన ప్రాశస్త్యమును హిందూమత గ్రంథములు అనేక విధములుగా ఉగ్గడించినవి. తిరుమలనంటి పుణ్యస్థలములలో గానించి అన్నదానము మతంత విశిష్టమైనది. అన్నదానమువలెనే ప్రసాదదానముకూడ దాతలకు శుభదాయకమైయుండును.
- కావున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, “శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య ప్రసాదదాన నిధి పథకము” అను పేరున ఒక మాతన విధానమును ప్రవేశపెట్టినది. ఈ పథకముక్రింద మీకు అన్నప్రసాద పొల్లములు, అడ్డులు, పెడలు పేద యాత్రికులకు పంచిపెట్టవచ్చును.
- ఈ కార్యక్రమములో పాల్గొనదలచినవారు రు. 500/- కాళ్ళకదిది ఏర్పాటు చేసినచో వారిమీద సాలీనా వచ్చే షరీతో, 20 అడ్డులుగాని, 15 పెడలుగాని, 20 అన్నప్రసాద పొల్లములుగాని మీరు ఎర్జయించిన దినమున కూర్చున్నచో పేద యాత్రికులకు పంచిపెట్టవచ్చును.
- మీ జన్మదినముగాని, వివాహదినముగాని, మీ పిల్లల జన్మదినములుగాని, మీ జననీజనకుల శ్రాద్ధదినములుగాని, మీకు స్మృతియైన మఱి యే దినముగాని - మీరు ఎర్జయించితే అదినమున ఉదయము స్వామివారి కొలువులో మీ కావిదేయము, గోత్రము, మీ పేర ప్రసాదదానము జరుగజేపునట్లు విన్నవించవచ్చును.
- రు. 500/- చొప్పున మీరు ఎన్ని విధులైనను ఏర్పాటు చేయవచ్చును. ఒక్కొక్క ఒడ్డికి ఒక్కొక్క ఒడ్డిక దినమునగుట మీరు నూచించవచ్చును. తినినము 20 విధులు (రు 10 000/-) ఏర్పాటు చేసినవాడు, ఒడ్డితదినమున కుటుంబ పెద్దలు ఐదుగురుతోనూ శ్రీవారి ప్రత్యేక దర్శనముకూడ పొందవచ్చును.
- ఈ ప్రసాదదాన కార్యక్రమము 1980 ఉగాదినుండి ప్రారంభమైనది. ఇందులో పాల్గొనవలసిన నిధి దాతలకు ఆయాపు పన్ను విసహాయంపు గలదు. విరాళములు ఆంధ్రాబ్యాంక్ అన్ని బ్రాంచీలద్వారా మీరు పంపవచ్చును. టెక్నిన ఎలక్ట్రానిక్ డి. డి. ద్వారా ఆమునకు కూడ పంపవచ్చును. విరాళములను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము పేరున, మేనేజర్, ఆంధ్రా బ్యాంక్, గాంధీరోడ్, తిరుపతి-517501 అను చిలానమునకు పంపవలెను. నామరేఖము, గోత్రము, పూర్తి చిలానము, పంపకమునకు ఎన్నుకున్న ప్రసాదము పేరు, చిట్టక దినము, ఈ వివరములనుకూడ నిధి ఏర్పాటువారు తెలియజేయగలరు.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఓ కనకదుర్గా!!

కనికరింపుము తల్లి
ఓ కనక దుర్గా!
ప్రజలు లర్పింతునో
భక్తౌవహా!!

॥కనికరింపుము॥

కన్నతల్లివి నీవె
మిన్నకుందుట తగునె?
నన్ను బ్రోచే సుప్ర
సన్నమతులెవరమ్మ? ॥ కనికరింపుము॥

నిన్ను సందర్శించు
కన్నులిమ్మో యమ్మ
నీ పూజలందే ప్ర
మోదమ్మ చేకూర్పు ॥కనికరింపుము॥

పూర్వ జన్మమునందు
సుకృతలేకము చేత
నరజన్మమె త్తితిని
ఒడిగట్ట నే సుకృతి ॥కనికరింపుము॥

వ్యాధులెన్నో వట్టి
బాధించు దేహమ్మ
అదు లెన్నో చేరి
వేధించు నా మనసు ॥కనికరింపుము॥

నిను నమ్మి నీపైనే
భారమంతయు మోస;
నాకు నేనై నిర్వ
హింప నీ బ్రదుకంత ॥కనికరింపుము॥

పాదమొక్కటి పడవ
ఒడ్డుపై నొక యడుగు
అటు నిటూ కదలలే
కల్లాడుచున్నాడ ॥కనికరింపుము॥

నీ యొడివి నను జేర్చి
ఓదార్చుమో జనవి!
ఎంత పొడుగెడిగినా
పసిబిడ్డనే నీకు ॥కనికరింపుము॥

నీ దివ్య దుగ్ధమ్మ
త్రాగి కుత్తుకబంటి
జరమృతుల నిర్జించి
అమృత పుత్రుడ నాడు ॥కనికరింపుము॥

కాంతి దాంతులతోడ
నిన్ను నే సేవించి
జీవించు భాగ్యము
చేకూర్చుమో జనని ॥కనికరింపుము॥

నీ సేవచే గదా!
అల గదాధరుడు తా
రామకృష్ణుడౌచు
ప్రేమామృతము పంచె ॥కనికరింపుము॥

—డాక్టర్ బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తం

యదన్యేషాం హితం న స్యాత్ ఆత్మనః కర్మ పాపశమ్
అనత్రపేత వా యేన న తత్కుర్యాత్ కథంచన.

—మహాభారతం

మనము సేయు నే కర్మ లోకులకు హితముగాదో లేక దాని విషయమై
మనలో మనమెప్పుడు లజ్జపడవలసియుండునో యా కర్మ నెప్పుడును చేయ
రాదు.

నైతికత: నీతిశాస్త్రాల ప్రయోజనము

ఈ రోజులలో ప్రతివస్తువునూ దాని ప్రయోజనాన్ని బట్టి మదింపు చేస్తాము— దానివలన రూపాయలు, పైసల ప్రయోజనం కలుగుతుందనేది ప్రమాణం. సత్యాన్ని ప్రయోజన ప్రమాణంతోనో, ధనప్రమాణంతోనో నిర్ధారించా: ని కోరికతో వ్యక్తి ఏమి అధికారమున్నది? ఒకవేళ ప్రయోజనం లేదనుకుంటాం, అది సత్యం కాకపోతుందా? ప్రయోజనం సత్యానికి గీటురాయి కాదు అయినప్పటికీ సత్యం వలన ఆత్మధిక ప్రయోజనం ఉన్నది. ఆనందం - ప్రకృతికరు దాని కోసమే ప్రయత్నిస్తున్నారని మనకు తెలుసు. అయితే ఆత్మధిక సంఖ్యాకులు అకాశ్వతము, అవాస్తవికము అయిన విషయాలనుండి ఆనందం పొందాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఇంద్రియాలలో ఏకాదా సుఖం కనిపించలేదు. ఇంద్రియాలలోను, ఇంద్రియానుభవంలోనూ శాశ్వత ఆనందం పొందిన వ్యక్తి యితరవరకు లేడు. ఆనందం ఆత్మయందు మాత్రమే లభిస్తుంది. కాబట్టి ఆత్మానందాన్ని అనుభవించటమే మానవజాతికి పరమ ప్రయోజనము. స్వ దుఃఖానికి అజ్ఞానమే మహామార్మక. అఖండ శక్తి దుఃఖిస్తుంది, రోదిస్తుంది; మనం అల్ప బుద్ధులమీ, అల్ప శీలులము అని భావించడం ప్రాథమికమైన అజ్ఞానము. ఎప్పుడైతే నేనొక స్పృశకీరము అని భావిస్తానో అప్పుడు దాన్ని జాగ్రత్తపడచుకోవాలని, రక్షించుకోవాలని, యితరుల దేహశ్రేష్టిపోయినా, నా దేహం మాత్రం నాజాతుగా ఉంచుకోవాలని అనుకొంటాను. అప్పుడు మీరు, నేను వేరవుతాము. ఎప్పుడైతే ఈ వేర్పాటుభావన లేదు ఎత్తుకుందో అది అన్నివిధాలైన దుర్మార్గానికి

బాటకేస్తుంది. అనంతమైన దుఃఖానికి దారి తీస్తుంది.

నేటి మానవజాతిలోని బహుగొడ్డిమంది గనుక స్వార్థపరత్వాన్ని, సంకుచితత్వాన్ని, అల్పత్వాన్ని వీడగల్గిస్తే దాని ప్రయోజనం—ఈ భూతలం లేపు స్వర్గధామయవుతుంది. అంతేగాని కేవలం యంత్రాల సాయంతో పదార్థవిజ్ఞానప్రగతితో మాత్రమే అది ఎన్నటికీ జరగదు. నిష్పూనూనె పోస్తే మంటలు పైకెగిసిపట్లు అని కేవలం దుఃఖాన్ని పెంచుతాయి. ఆత్మజ్ఞానం లేని పదార్థ విజ్ఞానమంటే కేవలం అగ్నిలో ఆజ్యం పోయటమే. మరోమాటలో చెప్పాలంటే పరుల సాత్తును అపహరించే స్వార్థపరుని, ఇతరుల కోసం లేన జీవితాన్ని అర్పించకపోగా వారి జీవితాలలో చెలగాటమాడటానికి సాయంగా యింకొక ఆయుధం అందజేయటమే.

ఈ ప్రపంచం సుఖదుఃఖాల, శుభాశుభాల మిశ్రమం. ఈ రెండింటిలో ఒకటి పెంపొందించాలంటే అవశ్యం రెండవదీ వర్ధిల్లవలసిందే. సంపూర్ణమైన మంచి ప్రపంచంగాని, దష్ట ప్రపంచంగాని ఎన్నడూ ఉండబోదు. ఎందుకంటే ఆ భావనే విరుద్ధమైన పదజాలంతో కూడి ఉన్నది. ఈ విశ్లేషణద్వారా వెల్లడైన మహారహస్యమేమంటే మంచి, చెడులు అనేవి కోసి ఎండవేసిన రెండు విడిభాగాలు కావు. ఈ ప్రపంచంలో యిది మంచిది, పూర్తిగా మంచిది; అనిగాని యిది చెడ్డది పూర్తిగా చెడ్డది అనిగాని దేనికీ ముద్ర వేయజాలము. ఇప్పుడు మంచిదిగా కనుపించే విషయమే రేపు చెడ్డదిగా కనుపించవచ్చు. ఒకడికి దుఃఖ దాయని అయింది మరొకడికి ఆనందప్రదం

ఓ నాణెమా!

“ఓ నాణెమా! నీ కథ ఏమిటి? ఎవరో మహాపురుషుడు నీ స్వర్గ తగలగానే కరెట్ మాకో తిన్నట్లు విలవిలలాడిపోయేవాడట! నీలో ఇంత పాపం దాగి ఉందా! పైకి తళతళ మెలుస్తున్నావే!”

“అయ్యో! నే నేపాపం చేయలేదు. నా దేహం లోహమయం. ఇందులో నా తప్పేముంది? నా తమ్ముళ్ళు చెల్లెళ్ళు కూడ నాలాగే లోహమయమే. నా పెద్దన్నలు పెద్దక్కలు - వారి దేహాలు మాత్రం కాగితమయ్యాయి. లోహమయము కాసిండి కాగితమయము కాసిండి మా తప్పేమీ లేదు. మేమేమీ పాపం చేసుకోలేదు. కాని మానవ సమాజంలో జరిగే సకల అన్యాయాలకు, అక్రమాలకు, దోపిడీ విధానాలకు, వంచనలకు, పాపాలకు మా కుటుంబీకులందరం ఉపకరణాలయి పోయాము. దీనివల్లే మా స్వర్గ ఆ మహాత్ముడికి భరింపరాని వేదన కలుగ జేసింది. కేవలం లోహస్వర్గ వల్ల ఆ శాధ కలిగిట్టుంటే ఆయన ఏ పూజాపాత్ర భోజనపాత్ర ముట్టకో దానికి శక్యం అయ్యేది కాదు.”

“ఓ నాణెమా! నీవు చెప్పేది నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు. కొంత వివరంగా చెబితే నీకు వచ్చే నష్టం ఏముంది?”

“వివరించి చెప్పడానికి నేను ఆర్థిక శాస్త్రంలో (Economics) పట్టా పుచ్చుకోలేదు. ఒక వేళ పట్టా పుచ్చుకున్నావాడు వివరంగా చెప్పినా వినే వోపిక నీకు ఉండదు. కాబట్టి నా నాలుగు మాటలు ఆలకించు. శ్రమకు తగిన ఫలం - ఇదీ ఉత్తమ మానవ సమాజ లక్షణం. “శ్రమకు తగిన ఫలం” అనే ధర్మం ఏ సమాజంలో లోపిస్తుందో ఆ సమాజం అధర్మ మైన సమాజం. పూర్వం అంటే

మేము పుట్టకముందు మానవ సమాజంలో “ఇందమ్మా పుల్లగూర అంటే ఇందమ్మ తియ్యగూర” అనే బార్బర్ విధానం ఉండేది. వస్తువులనిచ్చి వస్తువులను తీసుకొనేవారు. ఎంత బుద్ధి చాక చక్కం ఉన్నా శరీర శ్రమ లేక వస్తువుల ఉత్పత్తి నాధ్యంకాదు కాబట్టి ప్రతి ఒక్కరూ శ్రమజీవితం సాగించేవారు. కొందరు ధాన్యం పండించేవాళ్ళు, మరికొందరు బట్టలు నేసేవాళ్ళు, మరికొందరు కుండలు చేసేవాళ్ళు, మరికొందరు పశువులు మేసేవాళ్ళు, మరికొందరు వడంగం ఇత్యాది పనులు చేసేవాళ్ళు. పరస్పరవస్తు మారకం చేసుకుంటూ అందరూ సమాన ఆర్థిక స్థాయిలో జీవనం సాగించేవారు. వాళ్ళలో శ్రమైకజీవనానికి ఇవ్వవడని పాపపురుషులు కొందరు దోపిడీ వృత్తి దిగి దోచుకోవడమే తమ జీవనంగా చేసుకొన్నారు. ఆ దోపిడీగాళ్ళ పాపం వడలేక ప్రజలు ఆ దోపిడీగాళ్ళలో ఒకడిని తమ రక్షకుడుగా ఉండమని అతనికి కావలసిన అవసరాలన్నీ తీరుస్తామనీ చెప్పారు. దానికి ఒప్పుకొన్న మొదటి దోపిడీగాడే రాజ్యవ్యవస్థకు మూలపురుషుడు. వాడి రాజ్యవ్యవస్థ నడవడానికి చాల సిబ్బంది అవసరం కదా! వాళ్ళంతా ప్రభుత్వోద్యోగులు, సైనికులు, తదితరులూ. వాళ్ళ పోషణ భారమంతా శ్రమైకజీవుల మీద పడింది. రాజ్యవ్యవస్థ పెరిగను పెరిగనూ శ్రమైకజీవుల భారం కూడ పెరిగింది. వారి శ్రమలో అధిక భాగం జీతగాళ్ళకు పోసాగింది. అదీ చాలకపోతే ఆ దోపిడీదారు, ప్రక్క భూములను కూడ కైవసం చేసుకోవడం జరిగింది. ఇలా రాజ్యాలు తయారయ్యాయి. వాటితోబాటు నగరాలు, నాగరికతలు, వ్యాపారాలు తలెత్తాయి. అదే సమయంలోనే ఒక ఆర్థికనిపుణుడు మమ్మల్ని తయారు చేసి రంగంలో ప్రవేశ పెట్టాడు. అప్పటినుండి పరిశ్చి

కాకుండా, యోగమహాశ్చార్యుల కౌశ్యురీత్యా-
మానవ జీవంలో నిలుపుగా పనిచేసే ఇళ్ళ,
పింకల అనేక రేండు శక్తిక్షేత్రాలు (నాడులు)
ఉన్నాయి. ఇవి-ఆరోగ్యం, వ్యూధి, అత్యగ్రహీయ
సాధనలు మొదలైనవాటి విషయంలో ప్రముఖ
పాత్ర వహిస్తాయి. అనేక ముఖాలుగల మెదడు
వంటి సహస్రారచక్రానికి ఆకింద ఉండే వెన్నె
ముకకూ సంబంధించిన పోలికను మనచో
యిస్తే—ముఖలకు శరీరంలోని నాడీమండలం
గురించిన భౌతిక రూపం గురించిన అవగాహన
ఉన్నట్టు కనిపించదు. నిజానికి మానసిక శక్తి
క్షేత్రాల గురించిన జ్ఞానాన్ని అనుభవాన్ని
సంపూర్ణంగా గ్రహించడమూ, సాధన చేయ్య
డమూ జరిగినా—మెదడు గురించి నాడీమాడి
లం గురించి ప్రాచీనులు వివరించి తెలుసుకో
లేదు. యోగానికి, ఆయుర్వేదానికి సంబంధిం
చిన సాహిత్యంలో మెదడు, వెన్నెముక,
నరాలు మొదలైనవాటి గురించిన ప్రస్తావనలు
కనిపిస్తాయి. మన ప్రాచీన ఋషులూ,
యోగులూ మానసిక శక్తి తాల విష
యంలో చూపించిన ఆసక్తిని శరీరధర్మశాస్త్ర
రీత్యా నాడీమండలం గురించి తెలుసుకోవడంలో
అంతగా చూపించలేదు.

మానవ మేధ—వైవిధ్యంగల వ్యవస్థ

తెలుసుకున్న కొద్దీ ఆసక్తి కలిగించే మానవ
మేధ (మనిషి మెదడు) గురించి సరైన వివ
రాలు తెలియడం మనకు గడచిన 200 సం
వత్సరాలనుంచి మాత్రమే. ఈ 200 సంవత్సరా
లలో ఈ మహద్భూత పరికరం పనిచేసే విధా
నం గురించి, దాని రూపురేఖల గురించి ఎంతో
పరిజ్ఞానాన్ని గడించాము. భౌతిక రసాయన
శాస్త్రాలూ, గణిత శాస్త్రాలూ శాస్త్రాలూ
అంతెంతగా అభివృద్ధి సాధించడంతో

మెదడు పనిచేసే విధానం గురించి కొత్త విష
యాలు తెలుసుకోవడంలోనూ అభివృద్ధి
సాధించాయి. అయితే మెదడు గురించిన
రహస్యాలన్నీ ఇంకా వెలుగు చూడలేదు.

మనిషి మెదడులో దాదాపు నూరుకోట్ల
కణాలకంటే ఎక్కువ ఉండవచ్చునని అంచనా.
ఈ కణాలను 'న్యూరాన్'లు (Neurons)
అంటారు. ఈ న్యూరాన్లు ఎన్ని ఉంటే అన్ని
సహాయక కణాలు ఉంటాయి. ఈ సహాయక
కణాలను గ్లయల్ కణాలు (glial cells) అంటారు.
ప్రతి న్యూరాన్ కూడా అనుబంధంగా ఒక పొడ
వైన వాహిక ఉంటుంది. ఈ వాహికకు
ఆక్షాన్ (axon) అని పేరు. ఆ ఆక్షాన్
ద్వారా న్యూరాన్ కేంద్రకాలకు సంకేతాలు
పంపుతుంది. ప్రతి న్యూరాన్ కూడా సంబంధించి
డెండ్రాన్స్ అనే కొన్ని చిన్న అమరికలు పొడు
చుకని వచ్చి ఉంటాయి. వీటిద్వారా
న్యూరాన్ తక్కిన కణాలనుంచి సంకేతాలను
అందుకొంటుంటుంది. వివిధ కణాల మధ్య ఇటు
వంటి సంబంధాలు (connections) పదిమంది
యూరై దాకా ఉండవచ్చు. మొత్తం నూరు
కోట్ల కన్నా ఎక్కువ ఖండాలు (units) ఉన్న
ఒక వ్యవస్థలో శక్తి మార్పిడి ఎట్లా జరుగు
తుందో ఆలోచిస్తే ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది.
అందుకేనూ—ప్రతి ఖండానికీ పదిమంది
యూరై సంబంధాలు ఉంటాయంటే శక్తి
మార్పిడి ఎన్ని రకాలుగా సాగవచ్చునో లెక్క
పెట్టదలచుకుంటే—ఆ లెక్క అనంతంగా
ఉంటుంది.

విద్యుద్రసాయన ప్రాతిపదిక

ఇప్పటిదాకా మనకు తెలిసిన విషయాలను
బట్టి మెదడులో శక్తి ఉత్పత్తి-విద్యుద్రసాయన
వ్యవస్థ ఒక దాని ద్వారా జరుగుతుంది. కణాల

లోపలా బయటా సోడియం పొటాసియం అయాన్స్ (Ions) పరివర్తనవల్ల విద్యుత్ పాటవం (electrical potential) ఆక్సాన్ ల ద్వారా ప్రయాణం చేసి ఇంకోక న్యూరాన్ లోగానీ, కండరాలు గ్రంథులు వంటి తక్కిన శరీర భాగాలలోగానీ చలనాన్ని కలిగిస్తుంది. ఒక నాడీ చివర (Nerve ending) భాగానికి తక్కిన శరీర భాగానికి గాని నాడీకణాలకు గానీ మధ్య ఉండే ప్రదేశానికి సినాప్స్ (synapse) అని పేరు. ఈ సినాప్సులను న్యూరో ట్రాన్స్ మిటర్ లు (Neuro transmitter) అనే రసాయన నియంత్రకాలు (chemical regulators) అదుపులో పెడుతూ ఉంటాయి. సినాప్సులలోపలా, బాటి చుట్టుపక్కలా రసాయనస్థితిని మార్చడం వల్ల ఒక కణంనుంచి ఇంకోక కణానికి సందేశాలు పంపించడాన్ని పెద్దపెత్తున మార్చుచున్నాను. న్యూరోట్రాన్స్ మిటర్స్ వైవిధ్యాన్ని గురించి, అవి పని చేసే ప్రత్యేక ప్రదేశాల గురించి కొత్త వివరాలు తెలియపడుతున్నాయి. ఆ విధంగా—ఉన్నత స్థితులలో మెదడు పని చేసే విధానం గురించిన మన పరిజ్ఞానమూ నానాటికీ పెరుగుతూ ఉన్నది.

మనకు అంత స్పష్టంగా తెలియని మధ్యస్థ విధానాల పరంపరలవల్ల మెదడులోని న్యూరాన్ ల విద్యుద్రసాయన వ్యవస్థ—ఉపరి స్థిలపడం, నడవడం, తినడం వంటి మామూలు పనులను చేయించడంతో బాటు జ్ఞాపకశక్తి, భావోద్రేకాలు, మేధాశక్తి మొదలైనవాటికూడా ఆధారంగా పనిచేస్తున్నది.

పాన నిర్ధారణ

వివిధ ప్రయోగాల వల్లా, మానవ పరీక్షల నలవల్లా—వికడం, చూడడం, జ్ఞాపకశక్తి, మేధస్సు, చిహ్నజ్ఞానం మొదలయిన వివిధ

కార్యకలాపాలు నిర్వహించడానికి మెదడు లోని ఏయే భాగాలు కాధ్యక్ష వహిస్తాయో తెలియపర్చింది. మెదడు ఎడమభాగం—మాట్లాడడానికి సంబంధించి ప్రాముఖ్యం వహిస్తుంది. మెదడు కుడిభాగం—చూడటద్వారా తెలియని సంకేతాలనో, అభిప్రాయాలనో అర్థం చేసుకోవడానికి సాయపడుతుంది. మెదడు లోని ఈ కుడి ఎడమ భాగాలు రెండూ—వాటిని కలిపి ముడివేసిన బంధాల ద్వారా ఒక దానికొకటి పూరకాలుగా ఉండి సమన్వయంతో పనిచేస్తాయి. ముందు భాగాన ఉండే లంబికలు (Frontal Lobes) తెలివికి, విచక్షణకూ సంబంధించినవి; పార్శ్వన ఉండే లంబికలు జ్ఞాపకశక్తికి సంబంధించినవి. మెదడు వెనుకభాగం దృష్టికి సాయపడుతుంది. మెదడులోని ప్రతి భాగానికి నిశ్చితమైన పని ఉన్నా, అన్ని భాగాల మధ్యా ఉన్న నూక్కుమైన సంబంధాలవల్ల మెదడులోని భాగాలన్నీ కలిసి ఒక్క అంగంగానే పనిచేస్తాయి.

మనిషి మెదడులో బాగా మీదుగా ఉండే మస్తిష్క వల్కలం (Cerebral cortex) అనే భాగం ఎంతగానో వ్యాప్తి చెందింది. తక్కిన జంతువులలో ఈ వ్యాప్తి కనిపించదు. మనిషికి పోలికలో దగ్గరగా ఉండే వానరాలలో కనిపించే దానికన్నా—కునుకుల మస్తిష్క వల్కలాలలో న్యూరాన్ లు, సినాప్సులూ ఎక్కువ. మస్తిష్క వల్కలం ఇంతగా పెరిగినా మనిషి శక్తికి, ఉత్సాహానికి మూలాధారం మెదడులోని ఉండేక వ్యవస్థాభాగంలో ఉంది. అది—మెదడు మధ్యభాగంలో ఉండే హైపోతాలమస్ (Hypothalamus) అనే చిన్న ప్రదేశంలో ఉంటుంది. ఈ ప్రదేశమే—ప్రేమ, పగ, భయం, కోపం మొదలైన ఉద్దే

కాకుండా, యోగమనఃశాస్త్రరక శాస్త్రరీత్యా-
 మానవ జీవంలో నిలువుగా నిలిచేసే ఇళ్ళ,
 పింగళ అనే రేండు శక్తిక్షేత్రాలు (నాడులు)
 ఉన్నాయి. ఇవి-ఆరోగ్యం, వ్యాధి, ఆత్మీయ
 సాధనలు మొదలైనవాటి విషయంలో ప్రముఖ
 పాత్ర వహిస్తాయి. అనేక ముఖాలుగల మెదడు
 వంటి సహస్రారచక్రా ఆకార ఉండే వెన్నె
 ముకకూ సంబంధించిన పోలికను మనహా
 యిస్తే—ముఖలకు శరీరంలోని నాడీమండలం
 గురించిన భౌతిక రూపం గురించిన అవగాహన
 ఉన్నట్టు కనిపించదు. నిజానికి మానసిక శక్తి
 క్షేత్రాల గురించిన జ్ఞానాన్ని అనుభవాన్ని
 సంపూర్ణంగా గ్రహించడమూ, సాధన చేయ్య
 డమూ జరిగినా—మెదడు గురించీ నాడీమాడి
 లం గురించీ ప్రాచీనులు వివరించి తెలుసుకో
 లేదు. యోగానికీ, ఆయుర్వేదానికీ సంబంధి
 చిన సాహిత్యంలో మెదడు, వెన్నెముక,
 నరాలు మొదలైనవాటి గురించిన ప్రస్తావనలు
 కనిపిస్తాయి. మన ప్రాచీన ఋషులూ,
 యోగులూ మానసిక శక్తి క్షేత్రాల విష
 యంలో చూపించిన ఆసక్తికి శరీరధర్మశాస్త్ర
 రీత్యా నాడీమండలం గురించి తెలుసుకోవడంలో
 అంతగా చూపించ లేదు.

మానవమేధ—వైవిధ్యంగల వ్యవస్థ

తెలుసుకున్నకొద్దీ ఆసక్తి కలిగించే మానవ
 మేధ (మనిషి మెదడు) గురించి సరైన వివ
 రాలు తెలియడం మనకు గడచిన 200 సంవ
 త్సరాలనుంచి మాత్రమే. ఈ 200 సంవత్సరా
 లలో ఈ మహాదృఢ పరికరం పనిచేసే విధా
 నం గురించీ, దాని రూపురేఖల గురించీ ఎంతో
 పరిజ్ఞానాన్ని గడించాము. భౌతిక రసాయన
 శాస్త్రాలూ, గణిత సాంకేతిక శాస్త్రాలూ
 సంచలనముగా అభివృద్ధి సాధించడంతో

మెదడు పనిచేసే విధానం గురించి కొత్త విష
 యాలు తెలుసుకోవడంలోనూ అభివృద్ధి
 సాధించాయి. అయితే మెదడు గురించిన
 రహస్యాలన్నీ ఇంకా వెలుగు చూడ లేదు.

మనిషి మెదడులో దాదాపు నూరుకోట్ల
 కణాలకంటే ఎక్కువ ఉండవచ్చునని అంచనా.
 ఈ కణాలను 'న్యూరాన్'లు (Neurons)
 అంటారు. ఈ న్యూరాన్లు ఎన్ని ఉంటే అన్ని
 సహాయక కణాల ఉంటాయి. ఈ సహాయక
 కణాలను గ్లయల్ కణాలు (glial cells) అంటారు.
 ప్రతి న్యూరాన్ కూ అనుబంధంగా ఒక పొడ
 వైన వాహిక ఉంటుంది. ఈ వాహికకు
 ఆక్షన్ (axon) అని పేరు. ఆ ఆక్షన్
 ద్వారా న్యూరాన్ శరీరకణాలకు సంజేతాలు
 పంపుతుంది. ప్రతి న్యూరాన్ కూ సంబంధించి
 డెండ్రాన్స్ అనే కొన్ని చిన్న అమరికలు పొడు
 చుకని వచ్చి ఉంటాయి. వీటిద్వారా
 న్యూరాన్ తక్కిన కణాలనుంచి సంజేతాలను
 అందుకొంటుంటుంది. వివిధకణాల మధ్య ఇటు
 వంటి సంబంధాలు (connections) పదినుండి
 యాభై దాకా ఉండవచ్చు. మొత్తం నూరు
 కోట్ల కన్నా ఎక్కువ ఖండాలు (units ఉన్న
 ఒక వ్యవస్థలో శక్తి మార్పిడి ఎట్లా జరుగు
 తుందో ఆలోచిస్తే ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది.
 అందులోనూ — ప్రతి ఖండానికీ పదినుంచి
 యాభై సంబంధాలు ఉంటాయంటే శక్తి
 మార్పిడి ఎన్ని రకాలుగా సాగవచ్చునో లెక్క
 పెట్టదలచుకుంటే - ఆ లెక్క అసంతోగా
 ఉంటుంది.

విద్యుద్రసాయన ప్రాతిపదిక

ఇప్పటిదాకా మనకు తెలిసిన విషయాలను
 బట్టి మెదడులో శక్తి ఉత్పత్తి-విద్యుద్రసాయన
 వ్యవస్థ ఒక దాని ద్వారా జరుగుతుంది. కణాల

యోగం—శరీరంలోని తక్కిన భాగాల కార్య కలాపాలలో మేలైన మార్పులు తెస్తుందన్న విషయం కూడా ప్రయోగాల వల్లా పరిశీలనల వల్లా ఋజువయింది. గాఢంగా ధ్యానం చేస్తున్నప్పుడు నాడీమండలంలోని మ్యూల్ట్రాక్స్ మిటర్లలో పరివర్తన వస్తుంది. యోగాభ్యాసాలు చేస్తున్నప్పుడు నాడీమండలంలోని కార్య కలాపాల అనుక్రమంలో కూడా మార్పు వస్తుంది. అంతవరకు స్వయంప్రపత్తి (autonomy) కలిగి స్వేచ్ఛాస్వాకారాలుగా కనిపించిన కార్యకలాపాలు వెల్కలం (cortex) లేదా సంకల్పం (will) అదుపులోకి వస్తాయి. ప్రాణాయామ సాధనను ఉదాహరణగా తీసుకుంటే—యోగి శ్వాసక్రియను పూర్తిగా తన అదుపులో పెట్టుకోవచ్చును. సాధారణంగా శ్వాసక్రియ అసంకల్పితంగా స్వేచ్ఛగా సాగి పోతుంటుంది. ఎప్పుడయినా కావాలంటే కొంచెం సేపు శ్వాసక్రియను ఆపుచేయవచ్చు. శ్వాసక్రియను మజ్జ (medulla oblongata), స్వయంచోదిత నాడీలు (autonomic nerves), శరీరంలో ప్రసస్తూ ఉండే రసాయనాలూ అదుపు చేస్తూ ఉంటాయి. ప్రాణాయామం చేస్తే శ్వాసక్రియ కింది అదుపులనుండి విడిపోయి యోగి సంకల్పానికి కట్టుబడి ఉంటుంది.

మెదడు నిర్మాణం గురించి, దాని కార్య కలాపాల గురించి నేడు మనకు తెలుస్తున్న విషయాల వల్ల - సాధారణ మానవుడు తనకు లభించిన అపూర్వ సాధనమైన మెదడులో నిశ్చితమై ఉన్న గుప్తశక్తిని సంపూర్ణంగా వినియోగించుకోలేక కొద్దిగానే ఉపయోగిస్తున్నాడన్న సత్యం తెలుస్తుంది. ఆ గుప్తశక్తిని ఇంకా కొంచెం ఎక్కువగా ఉపయోగించుకోగలిగినా మానవ జీవితం మరింత సార్థకమూ, ఆనందభరితమూ అవుతుంది. యోగ సాధన సాగగా ఈ పనినే చేస్తుంది; మనలో ఉన్న శక్తిని సద్వినియోగం చేసుకోవడానికి యోగ సాధన సాయపడుతుందన్నది మన అచంచల విశ్వాసం.

సాటివారిని బాధించడంలోనూ తమచుట్టూ ఉన్న ప్రకృతిని తమ జాతివారిని మారణాయుధాలతో నాశనం చేయడంలోనూ ఈనాటి మానవులు ఆరక్తి చూపిస్తున్నారు. ఈ విధ్వంసక ధోరణిని అరికట్టడానికి మానవజాతి భవిష్యత్తు బాగుండడానికి సరయిన పద్ధతిలో మేధాశక్తిని పెంపొందించుకోవడం ఒక్కటే పరిష్కార మార్గం. ఇది సాధ్యం కావాలంటే మన ప్రాచీనులు ప్రతిపాదించిన వివిధ యోగ విధానాలనూ అనుసరించాలి. అదొక్కటే—మానవజాతికి విముక్తిని ప్రసాదించగలదు.

శ్రీరామకృష్ణ మతం, మద్రాసు-4. జూలై నెల విశేషకార్యక్రమం

8 వ తేది మంగళవారం

గురు పూర్ణిమ

19 వ తేది సోమవారం

ప్రొఫెసర్ రామకృష్ణానంద జయంతి

2 వ తేది శుక్రవారం

17 వ తేది శనివారం

31 వ తేది శనివారం

ఏకాదశి దినములు

ఉద్ధవ-కృష్ణ సంవాదము

కుమారి పి. రాజగోపాళాచారి

ఉద్ధవుడు, బృందావనమునుండి వచ్చాడనే వార్త తెలియగానే కృష్ణుని ఆనందానికి హద్దు లేక పోయింది. అతడు ఉద్ధవునికి ఎదురేగి బృందావనవాసుల గురించి అసక్తిగా, ఆత్మ తగా ఎన్నో ప్రశ్నలు వేసాడు. కృష్ణుని ప్రశ్నలకు జవాబుగా ఉద్ధవుడు గోపికల గురించి ఈ విధంగా తెలిపాడు —

“కృష్ణా! నేను నీ సందేశాన్ని తీసుకొని ఆ బృందావన విరహిణుల వద్దకు పోయినప్పుడు వాటి నీపట్ల గల అనురాగాన్ని ప్రశ్నలతోగా తిలకించాను. నీ ఎడల వారికి ఎంతటి స్నేహం! ఎంతటి ఆసక్తి! ఎంతటి అనురక్తి! దాన్ని చూచి నేను ఆశ్చర్యచకితుడనయ్యాను. గోప గోపాంగనలు చెప్పిన ప్రేమ విషయాలను, వారు చెప్పిన పురాతన కథలను విని నేను నిర్ఘాంత పోయాను. ఒక్కరోజు మాత్రమే పుండాలని వెళ్ళిన నేను ఆ రసకాగరంలో మునిగి నెలల పర్యంతం అక్కడే వుండి వారు చెప్పే విషయాలను వింటూ వుండిపోయాను. బృందావనములోని అనుభవపు నీకై తపించటం నేను కనులారా చూసాను. నీ పేరు విని నజీవ మానవులలాగ ప్రేమాశ్రువులను రాల్చే వృక్షాలను చూస్తే నాకు ఆశ్చర్యంతోపాటు అనంతమైన ఆనందం కలిగింది. నీ రూపాన్ని తలంచుకొని ప్రజాంగనలు శరీరములను పైతం మరచి అభ్యుచనస్కులై, వెట్టివారివలె దారియు - డొంగను తెలియని వాల్సలాగా ప్రేమాస్మత్తులై వున్నారు. అంతటి ప్రేమ మూర్తులను విడచి నీవు ఏ విధంగా మథురకు రాగలిగావు మాధవా!

కవి కై యన నదిహిని నడ పాయ్.

కవికై హరి నందేన కుమార, మనక కాంచా

అయ్యో.

కృష్ణా! నేను నీ వద్దనుండి తెచ్చానని తెలియగానే గోపికల ఆనందానికి హద్దు లేక పోయింది. నీ ప్రేమ సందేశాన్ని వినిగానే సంతోషం వట్టశేక రాధ మూర్ఖురాలు అయింది. ప్రకృతి పైతం పులకించి పోయింది. నీవు లేక, నిన్ను చూడక వివశులుగా పడి వున్న పశువులు నీ పేరు విని ఆనందంతో గంతులు వేసాయి. కోకిల తన పరివార సమీపంగా పంచమ స్వరంలో మంగళ గీతాలను ఆలాపించింది. నీ హాలు పైతం గుహలనుండి బయటకు వచ్చి సంతోషంతో తమ తోకలను నేలకు వేసి కొట్టసాగాయి. మాధవా! నీ వద్దనుండి వచ్చిన సందేశాన్ని వినే, వారంతగా ఆనందంతో పిచ్చివారు అయినారు. యిక నిన్ను చూస్తే వారు ఎంతటి సౌఖ్యాన్ని అనుభవిస్తారో కదా గోవిందా! యిక నీవు ఏమాత్రము ఉపేక్షింపక నీకై తపించే బృందావనవాసులను కలుసుకొని వారికి సంతోషాన్ని కలుగ చేయి. నీవు త్వర పడకపోతే విరహోత్పత్తిత అయిన రాధను నీవు రక్షించుకోలేవు.

ప్రజకే విఃహి లోగ దుఃఖారే.

విఃగోపాల తగేవే తాడే ఆతి దుర్బం తవ కారే.

“కృష్ణా! ప్రజలు లోని విరహిణుల గురించి ఏమని వివరించను. నీ కొంకు వారు నిరంతరం దుఃఖిస్తున్నారు. గోపాలుడు లేకపోయేసరికి వారు చిత్రకారుడు గీసిన చిత్రాల్లాగా, కృశించి పోయిన శరీరాలతో అతి దుర్బలంగానూ వున్నారు. నంద-యశోదలు రాత్రి-పగలు అని లేకుండా నీ రాకకై పిచ్చివారిలా ఎదురు చూస్తున్నారు. బృందావనములో ఎటు చూసినా ‘కన్నయ్య-కన్నయ్య’ అన్న వారి

విలుపులతో ప్రతిధ్వనిస్తోంది. గోపికలు, గోపాలురు, గోవులు అతి వీసంగా జాలి గొలిపేలా వున్నాయి. చంద్రుడు లేని తారల్లాగా వెల వెలపోతున్న వారి దుస్థితిని తలచుకుంటే నా హృదయం బగువెక్కిపోతున్నది.

మనహా క్యామ వై సప్రజ - బినితా,

విరహ తప్తా రై భయా భావః।

“శ్రీమదుదరా! నీ కారణముగా ప్రజవనితలు నిరంతరము విరహములో కొట్టు - విట్టాడుతున్నారు. నీకథలు తప్ప యితర విషయాలు వారికి రుచించడం లేదు. వెన్నదొంగ లేని ఈ గ్రామములో ఎవరంటారని కొందరనుకుంటే, కన్నయ్యను పట్టుకొండి, అతడు మధురకు పారిపోకుండా రోటి కడదాం, అంటూ పిచ్చిగా నీకోసం నలువైపులా పరుగెత్తే వారిని చూస్తే నా హృదయం ద్రవించిపోయింది. నీవు గోవులను కాచటానికి వనానికి వెళ్లారనుకొని, తిరిగి వచ్చే నీకోసమైయమునా నడితీరాన చకోరపక్షులలాగా కూర్చుని వున్న గోపికల స్థితిని ఏమని వర్ణించను? నిన్ను చూడక ఒక్క కణక్షణం నిలువలేని రాధ ని విరహములో నల్లరాతి శిల్పంగా మారింది. నిర్గుణోపాసకుడనైన నేనే వారి స్థితిని చూసి ద్రవీభూతుడనయ్యానే, నీవు ఆ అభాగ్యులపట్ల కొద్దిగానైనా జాలి - దయ చూపలేవా మాధవా?”

విక దన మోష కలహం గోపాం।

గాయికి కే అపసేమిటాపహం, మిలహం అవనే

గ్వః॥

“గోపాలా! పది రోజులైనా మాతో గడపటానికి మాగ్రామానికి రావా? నీకై తపించే గోవుల అశాంతిని దూరం చేసి, నీ మిత్రులైన గోపాలురతో కలసి, వారిని సంతోషపరచు.

నీవు వెళ్ళిన నాటినుండి నెమళ్ళు స్వప్నం చేయటం మానివేసాయి అంతేకాదు వర్షముతువు కోసమై అవి ఆశ్రుతగా ఎదురు చూడటంలేదు. పచ్చగా కళకళలాడే బృందావనం నీవు లేక కాంతివిహీనమైపోయింది. కిరం తరం నీకై తపించే యశోద నీవు లేక అనాధ అయింది. ఆమెపై జాలితోనైనా నీవు బృందావనానికి రావా మాధవా?

పిరి ప్రజ జసో నందకమార।

హరి తిహారే విరహ రాధా, కయీ తన జరిధార॥

“నందకుమారా! నీవు బృందావనానికి వచ్చి మాకు ఆనందాన్ని కలిగించవా? కృష్ణా! రాధ నీ విరహమునే జ్వాలలో పడి దహించుకొని పోతున్నది. అభూషణాలు లేక, కాంతి విహీనమైన దేహంతో నిరంతరం ‘ప్రియా - ప్రియా’ అంటూ నీకై తపిస్తున్నది. యమునా నదీ ప్రవాహంలా అశ్రుధారలతో నిండిన ఆమె నేత్రాలు చూస్తూవుంటే మా హృదయాలు తల్లడిల్లిపోతున్నవి. రాధామనోహరా! ఈ విర్యాగ్యులపై నీ ప్రేమరసాన్ని కురిపించి పుండీ చితులను చేయవా?”

గోపికలు పంపిన ఈ సందేశాన్ని విన్న కృష్ణుని నేత్రాలు ఆశ్రుపూరితాలైనాయి. దుఃఖిస్తున్న మాధవుని చూసి ఉద్ధవుడు, “కృష్ణా! నీవు గోపికల సందేశాలను వినే యితరగా భేషపడుతున్నావు. నిజంగా నీవు వారిని తిలకిస్తే వారి పట్ల నీవు ఎంత నిర్దయగా ప్రవర్తించావో అర్థం అవుతుంది. నీవు, వారికి జ్ఞానోపదేశం చేయమని నన్ను పంపావు. కాని వారిముందు నేనెందుకు కొంగొనివానిలా, అనవధుల నాకు గోచరించింది.

కహి జే మై వచు నక రంభి।

భుద్ధి విజేక అనుమాన అనై, ముఖ ఆయా సో భాషి।

“కృష్ణా! నా బుద్ధి - వివేకానుసారంగా వాకి నేను జ్ఞానబోధ చేసాను. వారికి వైరాగ్యోపన్యాసాలు చేయటంలో నేను ఏమాత్రం లోపం చేయలేదు. కానీ వారు నేను చెప్పిన దలచుకున్న విషయాన్ని ఒక్కటే గానీ చెప్పి, నేనంత మూర్ఖునినో నా అంతట నేను అర్థం చేసుకొనేలా ప్రవర్తించేవారు. వారి ముందు ఓడిపోయి. సిగ్గుతో తలవంచుకొని మధురకు రావలసి వచ్చింది. అజ్ఞానిని-మూర్ఖుని అయిన నన్ను, నీవు బృందావనానికి వ్యర్థంగా పంపావు. ఒక్కరినైతే ఏదో విధంగా సమాధానపరచవచ్చు. కానీ ఓ సమాధానంలా వచ్చి మీద పడేవారిని సమాధాన పరచటం ఎంతో బుద్ధిమోసే ఆలోచించు.

ఇతై సునహ తౌ క్యామ సునహా।

జాతిని పొకటి కథా జోగ కీ, కోరిక నయి

దితిపాపా॥

“కృష్ణా! మాట వినేవారుంటే ఏవిధంగా నైనా సచ్చక్షేపవచ్చు. కానీ బృందావనంలో ఎక్కడా నామాటను వినేవారే కనిపించలేదు. అసలు వారికి నీ మధురనామము తప్ప ఏదీ రుచించదు. అలాటివాడికి యోగ వైరాగ్యాల గురించి చెప్పి, వారిని దుఃఖపరచటం ఔచిత్యమేకాదు. కర్మభోజనం గురించి చెప్తే చాలు, అందులోనుండి బయటపడే మార్గం ఎలాగో నాకు అర్థం అయ్యేది కాదు. గోపికలు, సముద్రతరంగాలలాగా మీదపడి ప్రశ్నల పరంపరతో నన్ను వేధిస్తూ వుంటే, వారి ముందు అగతేక వెనుకకు తిరిగి మధురకు పరుగుత్తుకొని రావలసిన అగత్యం ఏర్పడింది. నా అఃస్థకు ఏమని చెప్పమంటావు గోపాలా! అసలు వాటికి నా వేషభాషలే హాస్యాస్పదం అయినాయి. యిక వారికి నేను ఏవిధంగా వైరాగ్యోపన్యాసాలు చేయగలుగుతాను?

పండితులకు గుణింతులు నేర్పటం ఎంత హాస్యాస్పదమో, గోపికలకు నేను వైరాగ్యోపన్యాసాలు యివ్వడం కూడ అలానే వుంది.

ప్రజ పై ఏక ధరమ కహ్యోః।

శ్రుతి సుమృతి ఐర వేద పురావని, సతై గోవింద కహ్యోః॥

“మాధవా! ప్రజములో ఒకే ధర్మము వ్యాప్తమై ఉన్నది. శ్రుతి, స్మృతి, వేదాలు, పురాణాలు గోవిందనామమే సత్యమని తెలుపుతున్నాయి. బాలురు, వృద్ధులు, తరుణులు అంతా నిన్నే సమ్యక్ గాని నీరాకర్తై వేముకనులతో ఎదురుచూస్తున్నారు. బృందావన వాసులు జీవించేది కృష్ణప్రేమ అనే మధుర నామంతో అని నేను తెలుసుకొన్నాను. శ్యామసుందరా! వారి కన్నీటి అభ్యర్థన విన్నుకరించటం లేదా?”

ఉద్ధవుని మాటలు వినికృష్ణుడు, “మిత్రమా! నేను బృందావనవాసులను మరవటం అనేది కలలో కూడ జరుగనిది. ఇక్కడ నాకు జరిగే రాజభోగాలకేమీ కొడువ లేదు. అయినా నామనసెప్పుడు బృందావనము పైనే వుంటుంది. నేను వారిని అనంతమైన విరహానికి గురి చేసి నప్పటికీ, వారు నాపై ప్రేమానురాగాలను చూపుతున్నారు. ప్రేమింపబడటంలో ఎంతటి ఆనందం-సుఖం వున్నాయో స్వయంగా అనుభవించి తెలుసుకొన్నాను.

ఊహ మోహి ప్రజ వివరక నాహి।

వృందావన గోకుం వన-పువనన, సమన కుంజి

వాహి॥

“ఉద్ధవా! నేను బృందావనాన్ని మరవటం అన్నది జరుగనిది. బృందావనములో, గోకులములో, వనాలలో నేను గడిపిన మధురమైన ఘడియలను నేను మరవగలనని ఎలా అనకున్నావు? గోవులను కాచి ఆలసి యింటి

వచ్చిన నాకు, నంద-యశోదలను చూడగానే ఎంతటి ఆనందం లభించేరో వర్ణించి చెప్పలేనిది. నా తల్లి యశోద ఎంత ప్రేమగా-ఆప్యాయతగా వెన్నె-మీగడలను తినిపించేది! అంతటి ప్రేమ తిరిగి నాకు ఎక్కడా లభించలేదు. గోపికలతోటి, గోపబాలరతోటి ఆట పాటలతో నవ్వుతూ - త్రుళ్ళుతూ రోజులను యుగాలలాగా గడిపివేసాను. అలాటి మధురమైన రోజులు జీవితంలో తిరిగి రావేమో అని విసుంది నాకు.

జీవో మోహ ప్రజ విరరక నహి ।

హంస మతా కి సుందర కగరీ, అరు కుంజవి కి

చాహి ॥

“మిత్రమా! ఉద్ధవా! బృందావనాన్ని మరవటం నా తరమా! యమునా నదీ తీరాన వున్న సుందర ప్రదేశాలు, ఆ పూపాదరిళ్ళు వీటిని నేను ఎన్నడు మరువలేను. గోపబాలరతో కలసి నేను చేసిన దుడుకు చేష్టలు వీటిని తలుచుకొన్నప్పుడల్లా నా హృదయం ఆనందంతో పరవళ్ళు తొక్కుతుంది. ఈ మధురా

నగరం వెండి-బంగారాలతో నిర్మితమైనది, ఇక్కడ అంతా కృత్రిమమైన ప్రేమ లెప్ప వదీ లభించదు, ప్రేమ స్వరూపమైన బృందావనం జ్ఞప్తికి వచ్చినప్పుడల్లా మనసు అధీనం తప్ప తుంది. నా దుడుకు చేష్టలను, నా అల్లరిని ఆ నంద-యశోదలు తప్ప ఎవరూ భరించలేరేమో!

జోజవ ఊరే మోహ వ విరరక,
తిహిః విరరొ ఏక ఘరీ ।

“ఉద్ధవా! ఎంతైతే నన్ను నిరంతరం ధ్యాస్తారో వారిని వదలి నేను ఒక్క క్షణం కూడ వుండను, వారి జన్మ-జన్మల సంకటాలను దూరం చేసి వారికి ఆనందాన్ని, సుఖ సంతోషాలను అందిస్తాను, అంతేకాదు నా రూపాన్ని, నా నామాన్ని జపించే వారిని నేను సదా రక్షిస్తూ వుంటాను. నా భక్తులకు ఎల్లప్పుడు నేను సహాయకారిగా వుంటాను. నా ఈ మాటలు సత్యం - సత్యం.”

(పై సంధికలో సూరసాగరం కిక్కిరించి చివరి యంకం)
ఉదక్షితమం యంమ రాధాకృష్ణం కలయక.

హెమ్‌లాక్

ముహింత్రి

సియోస్ అనే దీవిలోనూ, మాసిలోనూ అనే దేశంలోనూ పూర్వం మాజిస్ట్రేట్ డిగ్రరకు ఎవరైనా వచ్చి తాను ఆత్మహత్య చేసుకోదలచానని దానికి తగిన కారణాలు చెప్పితే చాలు వెంటనే హెమ్‌లాక్ (Hemlock) అనే విషపానీయం ఉన్న కప్ప అతని చేతికి అందించే వారట. దాన్ని త్రాగి హాయిగా పడకొని అట్లే పోవచ్చునట! కోర్టుమూలంగా ఆత్మహత్యకు ఇంత అవకాశం లభించడం మనకు చాల విడ్డూరంగా కనబడవచ్చు. ఇప్పుడు

మనకన్న చట్టాలు ఆత్మహత్యను ఒక నేరంగా పరిగణిస్తున్నాయి. కాని ఆత్మహత్యలో కృత కృత్యజ్ఞానవాని ఆ చట్టాలు ఏ విధంగా శిక్షిస్తాయో మరి! ఆ ప్రయత్నిలో కృత కృత్యుడు కాలేక చట్టానికి చిక్కినవానికే ఆ శిక్ష అని మనం అనుకోవాలి.

కొన్ని మతాలు ఆత్మహత్యను పెద్దపాపంగా, నేరంగా, పిడితనంగా నిందిస్తాయిగాని హేతుబద్ధంగా ఏమీ చెప్పవు. తీవ్రబాధలకు గురై ఇతి జీవితాన్ని భరించలేని స్థితికి వచ్చిన

అ సృష్టించుచున్నాను. తన జీవితాన్ని అంతం చేసుకుంటే ఏళ్ళకు వచ్చే సమయం ఏమిటి? పెద్ద నవ్వు మీ ఉంది. 'అహ! చూడండి! భగవంతుని సృష్టిలో అన్నీ ఎంత బాగున్నాయో చూడండి చూడండి' అనే ప్రచారధోని యొక్క అబద్ధాన్ని నిరూపించే వేగంగా ఆస్తి హత్యలు, అంధుకే వారు వీటిని వ్యతిరేకిస్తారు.

ఆత్మహత్యను సమర్థిస్తూ ప్రాసే మాటలు కావని నీని చుట్టూ అల్లుకొనిపోయిన మూఢ నమ్మకాల నెత్తిమీద నాలుగు మొట్టెలు వేసి ప్రయత్నం చేశాడు. ఆత్మహత్య చేసుకొన్న వాళ్ళు దయ్యాలి భూతాలవుతారని ఈ దేశంలో ముఖ్యంగా గ్రామాల్లో ఒక మూఢనమ్మిక. నేను కిరీ పండ్లుగా ఈ భూమిమీద ఉన్నాను. దట్టమైన చీటిలో కూడ ఆత్మహత్య జరిగిన స్థలాల్నిమీదగా ఒంటరిగా ఉండిపోవడం చాలా నాల్గు జరిగింది. కాని ఇంతవరకు ఎక్కడ ఒక దయ్యం కూడ కనబడలేదు ఈ దయ్యాలు భూతాలు వాడి వాడి మనస్సులో ఉన్న వే అనుకుంటాను. బలహీన మనస్సులకు వాళ్ళ మనస్సుయొక్క స్వదనలే (Mental Projections) దయ్యాలుగా భూతాలుగా కనబడతాయేమో! ఒకసారి నాకిలా కల వచ్చింది. ఆ కలలో నేనున్న రూములో ఒక భాగీనుచాన్ని చూశాను. ఆ మంచం అక్కడ ఎలా వచ్చింది అని ప్రశ్న వేసుకోకనే ఉండక దాన్ని చూస్తున్నాను. ఇంతలో ఆ మంచం మీదనుండి దిండు తానుగా ఎగిరివచ్చి నా మంచం మీద పడింది. దానికి నేను ఆశ్చర్యపోయానో లేదో ఇప్పుడు జ్ఞాపకం లేదుగాని "ఇదేమి దయ్యం చేస్తున్నా?" అని కొంత సందేహించి ఆ దిండును మళ్ళీ ఆ మంచం మీదికే విసిరేశాను. మరి కొంతసేపులో ఎవరో ఒకే ఊరిలో ఇంకా భాగిని దేహంలోని మరణభాగాన్ని గట్టిగా

నొక్కుతున్నట్లుగా ఉంది. ఆకారం కనబడలేదు కొంత గింజుకున్నాక మొగ్గువ వచ్చింది. అనే ఏమిటి ఈలాంటి కల వచ్చిందో అని అలోచిస్తూ మళ్ళీ నిద్రపోవడం జరిగింది. స్వప్నస్వప్నానికి జాగ్రద్దృష్టానికి తేడా తెలుసుకోలేనివారై వచ్చినా ఈ భీతావహమైన కల వచ్చి ఉంటే నిశ్చయంగా దేహ్యాన్ని చూశాను అని బిత్తరపోయి ఉండేవారు ఆ బిత్తరలో వాళ్ళకు వారి మనస్సులో నుండే పరిణాన్ని భయంకరాకారాలు కూడ కనబడే వేమో!

టాల్ స్టాయ్ పేరు మీదు విన్నో ఉంటారు. ఆయనలాగా నవలలు వ్రాసినవాడు ప్రపంచంలో ఇంతవరకు ఎవడూ పుట్టలేదని చెప్పాలి. (సంఖ్యలో కాదు వాసిగా). ఆయన వ్రాసిన యుద్ధము - శాంతి (War and Peace) అన్నా కరెనినా అనే రెండు నవలలు జగత్పసిద్ధి గాంచాయి. చాలామంది యుద్ధము - శాంతి అత్యుత్తమ నవల అంటారు. బెర్ట్రాండ్ రస్సెల్ అభిప్రాయంలో అన్నా కరెనినా టాల్ స్టాయ్ యొక్క అత్యుత్తమ సృష్టి. భర్తను వదలి పెట్టి ప్రియునితో కాపురం చేస్తూ చివరకు రైలుకింద పడి ఆత్మహత్య చేసుకొన్న అభాగిని కథయే ఇది. ఇక్కడ ఒక వాక్యంలో చెప్పినదాన్ని టాల్ స్టాయ్ సుమారు 800 పేజీలలో ఆ జీవీ యొక్క అంతర్సంఘర్షణను కన్నులకు కట్టిపెట్టు చిత్రిస్తాడు. మొదటినుండి చివరిదాకా పాతకునిలో అన్నా కరెనినా మీద సానుభూతి భావమే కలుగజేస్తాడుగాని ఎక్కడా గర్హించే భావానికి అవకాశం ఇవ్వడు. ఇది సవలేకదా అని ఎంత సరిపెట్టుకోవడానికి ప్రయత్నించినా ఆ అభాగిని యొక్క అంతం (ఆత్మహత్య) వలన కలిగే శోకం మనలను పెదరిపెట్టడానికి కనీసం వారంరోజులైనా పడుతుంది.

ఇంత గొప్ప నవలాశుష్టికి ప్రేరణ ఏమిటి? ఒక అందమైన కులీన ప్రాథమికవయస్కురాలు రైలు క్రిందపడి ఆత్మహత్య చేసుకొన్న సాధుబన టాల్ ప్టాయ్ హృదయాన్ని కరుణారసప్లావితం చేసివేసింది. ఆ రసహృదయం నుండి పుట్టినదే 'అన్నాకరెనినా! ఆత్మహత్య ఒక పాపం, ఒక ఊమించరాని నేరం అనేది సత్యమైతే అలా జరగడానికి ఆస్కారం లేదు కదా! బిల్గాంగాల అమానుషచర్య (ఇద్దగు బడిపిల్లలైన సోదరీ సోదరులను నిష్కారిణంగా చంపిన ఉదంతం) విన్నప్పుడు లోకమంతా గర్హించింది. ఏ హత్యాకాండను విన్నా ఆ హత్యాకాండను చేసినవాని మీద మనకు ఏవగొప్పు కలుగుతుంది. కాని ఆత్మహత్యను గురించి విన్నప్పుడు మన హృదయాలలో ఏ భావాలు కలుగుతాయి! ఏవగొప్పు, శోషం ఇత్యాదులు కలుగవు. సానుభూతి, అనుతాపం, శోకం, కరుణ ఇత్యాది భావాలే కలుగుతాయి. ఆ చర్య అంటే, ఆత్మహత్య ఒక పాపం, ఒక ఊమించరాని నేరం అయియుంటే మన హృదయంలో ఎందుకిటువంటి భావాలే కలుగుతాయి? కాబట్టి ఆ చర్య మరింకేదైనా అవుతుందిగాని పాపం, ఊమించరాని నేరం మాత్రం కాదు. పిరికిదనం అటామా! అదీ సరికాదేమో! మన పిరికితనానికి ప్రధాన కారణం ఏమిటి? ఈ దేశానికి ఏమి బాధ కలుగుతుందో అని కదా! అలాంటప్పుడు దేశానికి కలిగే బాధను తృణీకరించి ఆత్మహత్యకు పాల్పడినవాళ్ళను పిరికివాళ్ళనడం అసత్యం చెప్పడమేనేమో! మనకు తెలియకనే

మన హృదయం ఆ ధైర్యాన్ని మెచ్చుకుంటుందే కూడా! సరే ఇంతదూరం చర్చించాక ప్రధాన కారణం ఏమిటో చెప్పకుండా ముగించడం మంచిది కాదు కాబట్టి ఆత్మహత్యలకు ప్రధాన కారణం ఏమిటో ఆలోచిస్తాం. దేశాబాధను తృణీకరించి ఆ సాహసానికి వాళ్లు ఎలా పూనుకుంటారు? వాళ్ళకంత తెలింపు ఎలా వస్తుంది! కారణం ఒకటే ఇదిగా ఉండవచ్చు. మానసిక బాధ తీవ్రం అయి ఆ తీవ్రతను, ఆ మానసికతీవ్రతను సహించలేని స్థితికి వనిపి వచ్చినప్పుడు ఆ బాధను డి విముక్తి పొందాలని వాంఛిస్తాడు. దానికి తరణోపాయం అతనికి తన శరీరాన్ని చంపడమే. ఆ చర్యలో శరీరానికి కలుగబోయే బాధ అతని మానసిక బాధతో పోల్చితూస్తే అతనికి చాల అల్పంగా లోచవచ్చు. కాబట్టి ఆ సాహసానికి పూనుకుంటాడు. కొన్ని కొన్ని సందర్భాల్లో ఆత్మహత్య చేసుకోవచ్చని చెప్పే శాస్త్రవాక్యాలున్నాయి. ఆ సందర్భాలేమిటి అని లిప్తు ఇవ్వకుండా ఒక వాక్యం మాత్రం చెప్పి ముగిస్తాను: "దుశ్చిక్తైస్సోకారోగైః వీషితో వా యేతత్తుయః" - అంటే చికిత్సకు లొంగని మహారోగములతో వీడిపబడువాడు దానికి పాల్పడవచ్చునని అర్థము. కాని పాపం అటువంటి వానికి దానికి పాల్పడే శక్తి మాత్రం ఎక్కడుంటుంది? శవంలాగా బెడదే మీద పడి ఉంటాడు. అతన్ని అలా ఒక నెల రెండు నెలలపాటు ప్రాణాతో నిలబెట్టడం డాక్టర్లకు అదొక లెక్క. ఆ జీవి యొక్క వేదనతో వాళ్ళకు పని లేదు.

గెలుపెవరిదీ?

(దామ వ్యాక కటుం క)

అది అర్ధరాత్రి చాటిన సమయం. ఆకాశ మంతా చిమ్మ చీకటి వ్యాపించింది. భూమం డలమంతా నిశ్శబ్దం తాంకవిస్తుంది. ఆలాటి సమయంలో పాతాళంలోని ఒక రహస్య స్థాన రంలో హోయగ్ని ప్రజ్వలించున్నది. మంత్రాక్షరాలు భీకరంగా నినిదిస్తున్నాయి. భూత, పిశాచ, అసుర, రాక్షస దానవాదులకు నియమింపబడిన ఆ భయానక సమయంలో దీక్షాపరుడై శంబరుడు మంత్రాక్షరాలను చ్చరిస్తూ అగ్నిలో ఆజ్యం పోస్తున్నాడు. ఆ స్థాన రాన్ని ఘోరమైన శక్తివంతమైన రాక్షసాధి పతులు కాపాలా కాస్తున్నాడు. మాయావరి తమైన ఆ స్థావరం, ఇతరుల కెవరికీ గోచరించుట లేదు. ఆ మంత్రాలితరులెవరికీ విన పడటం లేదు.

“ఓమ్, హ్రీమ్, క్లీమ్ పట్...స్వాహా.”

శంబరుడు మంత్రాలు పఠించి ఆహుతు లిస్తున్నాడు. యజ్ఞ కార్యం నిర్విఘ్నంగా సాగి పోతోంది. అంతలో అగ్ని పెద్దగా ప్రజ్వలి ప్రకాశించింది. ఆ ప్రకాశం మధ్యలోనుండి ఒకటొంటిగా మూడు ఆకారాలు వచ్చి చేతులు జోడించి నిలబడ్డాయి. చాటిని చూడ గానే భయంకరమైన ఆ ముఖంలో మందహాసం మెరిసింది. తన విజయానికి శంబరుడు పెద్ద పెట్టున అట్టహాసం చేశాడు. ఆ అట్టహాసంలోని అర్థం గ్రహించి, ఇతర రాక్షస వీరులంతా ‘జయఘోషాలు’ చేశారు. ఆ అనురేంద్రుడు మిగిలిన యజ్ఞ కార్యాన్ని పూర్తి గావించాడు.

క్రతువును సమాప్తం చేసి శంబరుడు తన మంత్రాలలోచన ముందిరాన్ని ప్రవేశించాడు.

అతనితోపాటు కొంతమంది సమ్యక్స్థులను రాక్షస మహావీరులతోన్ని అనుసరించారు. దైత్యేంద్రుడయిన శంబరుడు ఉన్నతాననం సీకరించగానే, ఆ వీరులు కూడ ఉచితాననా లలో ఆసీనుయ్యారు. తన గంభీరమైన వద నాన్ని నెమ్మదిగా పైకెత్తి, భీకరమైన ప్రతా లతో సూటిగా చూస్తూ, “ఆ ముగ్గుని ప్రవేశ పెట్టాడి” అని సేవకలను ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ ముగ్గురూ లోనికి వచ్చి సమస్కరించి నిల బడ్డారు. శంబరుడు తన మాయాదండాన్ని వారిపై ప్రసరింపజేసి “మీకు సర్వవిధమైన ఇంద్రియ వైతన్యాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాను” అని అన్నాడు. వెంటనే వారు “దైత్యేంద్ర, నమో నమః. మేం మీ ఆజ్ఞాబద్ధులము.” అని అన్నారు.

మహాబలశాలురు, శయంకరాకృతులు, మూర్తీభవించిన కాలవ్యూహపులయన, ఆ మువ్వరిని చూసి శంబరాసుడు మహానందం పడిపోయాడు.

“చాలాకాలం, దేవతలతో మాకు యుద్ధం కొనసాగుతున్నది. మేమెంతటి బల శాలురను సృష్టించి, నైన్యాధిపతులుగా దేవ తలపైకి పవిత్రపట్టికీ, వారంతా నశించి పోయారు. చివరికి మా తపశ్శక్తిని, మా మాయశక్తిని విశ్రయించి మిమ్ములను సృష్టించాను మీరు మువ్వరూ మా మాయా నిర్మితాలు, మీరు ముగ్గురు ఒక్కొక్కరుగా మా చెంతకు వచ్చి, మా ఆశీర్వాదాన్ని స్వీక రించండి.”

రాక్షసేంద్రుని ఆజ్ఞ విని ఒక్కొక్కరుగా అతని చెంతకు వెళ్ళారు. మొదటివాడు రాగానే. మాయాదండాన్ని అతని శిరస్సుపై యుంచి. “నీ పేరు దాముడు. ఇకనుండి మాకు నైన్యాధిపతుడవు” అని శాసించాడు. రెండవ వాడు వచ్చాడు. “నీ పేరు వ్యాభుడు. నీవు కూడ మా నైన్యాధిపతివే.” అతని తర్వాత మూడవవాడు శంబరుని సమీపానికి వచ్చాడు. శంబరు కత్తిని చిలకించి, “నీవు కూడ మా నైన్యాధిపతివే. నీ పేరు కటుడు” అని అను శాసి చాడు.

“దామ, వ్యాభ, కట వీరులారా, ఇకనుండి మీరు మా నైన్యాధిపతికి సర్వనైన్యాధిపత్యం వహించండి. మా రాక్షస ప్రముఖులందరికీ ఉన్నాడు. వీరి సహకారంలో, మా నిత్యశత్రువులైన ఆ దేవతలను సర్వనాశనము చేయండి. నేటినుండి మీకు సర్వాధికారాలప్పగిస్తున్నాము. వెంటనే దేవతలపై దండెత్తండి. వారిని మట్టుబెట్టండి.”

“ఆజ్ఞ, దైత్యేంద్రా. అంటూ మువ్వురు నైన్యాధిపతులూ వమస్కరించారు. శంబరుడు, మంత్రాంగాన్ని విరమించాడు. దామ, వ్యాభ, కటులూ రాక్షసప్రముఖులు అనుసరించారు.

* * *

తెల్లని విరావతాన్ని ఎక్కి దేవేంద్రుడు కోపోద్రిక్తుడై, వజ్రాయుధాన్ని మెరిపిస్తూ బయలుదేరాడు. నిశంజములనుండి, పర్వతగుహలనుండి, సుమీరుపర్వతమునుండి, ఇతిర అనేక స్థలాలనుండి, తమ వినోద విలాస కార్యక్రమాలు చాలించుకొని, అప్పరసాంగలను

గుంపులు
సంఘటనలు

చాయి. వారి సింహనాదాలు, అట్టహాసాలు ప్రళయకాలమందలి భీకరసంక్షోభాన్ని తలపింప జేసాయి.

దేవనైన్యం కొంతదూరం ఆలాపయించి, ఒక-చోట ఆగిపోయింది. ఆ వెనువెంటనే, పూర్వహబద్ధమై, యుద్ధానికి సన్నద్ధమై, అదే సమయంలో, దైత్యేంద్రుని రాక్షససేన ఉప్పొగుతూ వచ్చిపడింది. దామ, వ్యాభ కటుల నైన్యాధిపత్యంలో దేవతలపైకి ఉరికింది. ఇరువురికీ రణం ఆరంభమయింది. ఆ యుద్ధసంరంభానికి భవవనభోతరాలు దద్దరిల్లాయి. సంగ్రామం మహాఘోరంగా జరిగింది. రక్తపురులు ప్రవహించాయి. అవయవాలు చిన్నాభిన్నమై చెల్లాచెదురుగా పడిపోయాయి. దైత్యులది క్రమంగా పైచేయి అయింది. వారి ధాటికి ఆగలేక దేవనైన్యాలు వెన్నుతిప్పి పలాయనం చేసాయి. దేవేంద్రునికి ఘోరపరాజయం దాపురించింది. దైత్యేంద్రుడు విజయగర్వంలో, దామాదులను కొనియాడాడు.

పరాజితుడైన స్వర్గాధిపతి చింతామగ్నుడై, ఆలోచించాడు. ఈ విపత్సమయంలో తమను ఆదుకునేవాడు ఆ బ్రహ్మ ఒక్కడేనని ఎంచి, బ్రహ్మలోకానికి పయనం కట్టాడు. దేవతలు తనను అనుసరించగా, దేవేంద్రుడు, బ్రహ్మకు సమీపించి చేతులెత్తిననుస్కరించాడు.

“పితామహా, బ్రహ్మదేవ! మీ కివే మా వందనాలు, దైత్యులు మరలమీపై దండెత్తి, మమ్ము పరాజితులను చేశారు. దేవా, ఇక నీవే మాకు దిక్కు. నీవే మాకు రక్ష. పాహి మాం, పాహి మాం, పాహి.”

దేవేంద్రుని నీనాలాసలు విని బ్రహ్మ కదిలిపోయాడు.

“దేవేంద్ర, విచారించకు. శంబరునికి కాలం సమీపిస్తున్నది. అయితే ఈమారు, అతను సృష్టించిన దామవ్యాళకటులనే సైన్యాధిపతులున్నారే, వారు బహు విచిత్రమైనవారు. వారికిదియే ప్రథమ జన్మ. వీరు శంబరుని మాయా జనితులు. గతిజన్మ వాసనలు లేని ఆ సైన్యాధిపతులకు సంకల్ప వికల్పాలు లేవు. భయం, శంకా మున్నగు వికారాలేవీ లేవు. వారు చిన్మాత్ర సన్నిధానంలో నిర్వికల్పములై, దేహ భ్రాంతి లేకయున్నారు. ఇలాంటివారిని ఎవరూ జయించలేరు.

“వాసనామయులు, ఆశాపాశబద్ధులు మాత్రమే ఇతరులకు వశీభూతులవుతారు. వారు ఎంత గొప్పవారైనా సరే, ఎంతటి విద్వాంసులైనా సరే, నిర్జంపబడతారు. శరీరాదులు, ఇంద్రియాదులు నేను - అన్న భ్రాంతియే వాసనలకు మూలం. ఈ భ్రాంతి మూలకంగా, దేహాత్మ భావన కల్గి మనిషి ఎంత ప్రాజ్ఞుడైనా, దీనిత్వాన్నే పొందుతాడు. తన స్వరూపము అనంతము, అపరిచ్ఛిన్నమని గ్రహించక, తాను కేవల శరీరప్రాయుడననే కల్పించుకొనేవాడు, సత్త్వ నాశనాన్ని పొందుతాడు. వాసనల కారణంగా, జీవికి అసత్యదృశ్యమందు సత్యభ్రమ జనిస్తుంది. ఆ భ్రమయే నిజమనుకొని, అతి జటిలమైన సంసారాన్ని సృష్టించుకొని, అందులో చిక్కుకుపోతాడు. తద్వారా అనేక దుఃఖాలను కొని తెచ్చుకొని, శోకమగ్నుడౌతాడు. దేహము నశించిన, తాను నశించినట్లు భ్రాంతి చెంది పిరికితనానికి, భయానికి, దైన్యానికి వశుడైపోతాడు. తృప్తి, ఇదోక భయంకరమైన వాసనావికారము. సమస్త ఆపదలు, భావాభావదశలు దీన్ని ఆశ్రయించియుంటాయి. దీనిద్వారా విపరీత జ్ఞానం జని

స్తుంది. చిత్తం చంచలమై పోతుంది. చివరికి జీవి మృత్యువాత బడిపోతాడు.

“దేవేంద్రా, దామాదులిష్టము వాసనారహితులై, అహంభావ హృచ్చులై. సుఖదుఃఖ వర్జితులై యున్నారు. అందుకే వారిలో అపరిమితమైన ధైర్యం, పరాక్రమం ఉన్నాయి. వారి నిష్పణ్డెయో జయించలేరు.”

బ్రహ్మదేవుడిలా చెప్పేసరికి, దేవేంద్రుడు మరింత దీనవదనుడైపోయాడు.

“బ్రహ్మదేవ, ఇక మాకు చారి లేదా! రక్షణ లేదా?”

“దేవేంద్రా! అహంభావముతులైనవారేనే జయించటం సాధ్యం. ఎందుకంటే అహంకారం కారణంగా పరమార్థజ్ఞానం యరుగున పడియుంటుంది. అతే, తృప్తివాదులు చెరిగి. మనిషి సర్వవిధ వికారాలకు లోనౌతాడు. సంసార-బంధ కారణమైన మహా మోహపు వలలో పడిపోతాడు. ఈ అహంకార శుభ్ర గొప్ప అజ్ఞానము. ఇదియే సుఖదుఃఖాలకు జయపరాజయాది ద్వంద్వాలకు ఆశ్రయము. అహంకారం లేనివానికి అజ్ఞానం లేదు. అజ్ఞానం లేనివారికి సంకల్ప వికల్పాత్మకమగు ముసులేదు. నిశ్చలమనసులను ఎవరు కూడ ఏమీ చేయలేరు. అలాంటి నిర్వికార స్థితిలో ఈ దామాదులున్నారు. వీరిని జయించాలంటే, ఒకే ఒక ఉపాయమున్నది.”

“ఏమిటది చతుర్ముఖదేవా!”

“వారిలో అహంభావ బీజాన్ని మొలకెత్తించాలి.”

“అదెలా సాధ్యం పితామహా!”

“చెబుతాను. ఇటురా.” అంటూ బ్రహ్మదేవేంద్రుని తన చె.తకు పిలుచుకొని రహస్యంగా ఉపదేశించాడు. ఆ ఉపదేశం విని

గానే ఇంద్రుని ముఖంలో ఆనందం ప్రకాశించింది. అతను బ్రహ్మదేవునికి నమస్కరించి, పరివారాన్ని వెంటబెట్టుకొని వెడలిపోయాడు. పక్కనే ఉన్న సరస్వతీదేవి, బ్రహ్మను అలవోకగా వీక్షించి, “నాథా, ఏమిటి ఉపదేశించారు” అంది. బ్రహ్మ అమె వైపు ఒకసారి చూసి, చిన్నగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు. సరస్వతీదేవిక జేమీ ఆర్థం కాలేదు. మరలా అడుగుదామని అనుకుంది కాని అప్పటికే బ్రహ్మ, తన ఆత్మధ్యానంలో విలీనడై పోయాడు. సరస్వతీదేవి చేసేదేలేక, చూపులను క్రిందికి వాల్చింది.

* * *

“ఈమారు కూడ విజయం మాడే...” అంటూ సంతోషంగా కేకలు పెట్టారు రాక్షసులు. పారిపోతున్న దేవతలను చూసి దామవ్యాళ కటామలు మీసాలు మెలివేసుకొన్నారు. ఎందుకో వారిలో ఇంతకుపూర్వం లేని విజయ పరంపరయితమైన సంతోషం జనించింది. వారి ముఖాలు గర్వంతో అలముకున్నాయి.

బ్రహ్మదేవుని వీడిన తర్వాత దేవతలు ఎన్నోమారులు దైత్యులతో యుద్ధం చేశారు. అన్ని యుద్ధాలలో కూడ దామాదులు గర్వపడుతుండగా, కలాయనం చేశారు. ఇలా అనేకసార్లు జరిగింది. దామాదులను చూస్తూనే, భయభీతులై పారిపోయేవారు. “పిరికిపందలు!” అని దామాదులు సంతోషించారు. దైత్యులు దామాదులను మెచ్చుకోసాగారు. కొన్నిసార్లు దేవతల పైతం దామాదులు మహాశూరులని స్తుతించారు. దామాదులలో క్రమంగా వ్యక్తిత్వభావం వ్యాపించసాగింది.

“మేము యంతటి వారమన్నమాట, ఈ జయపరంపరలన్నీ మా శక్తిసాధితములే

నన్నమాట. ఈ జయాలమూలంగా గౌరవం, యశస్సు లభిస్తున్నాయో కదా! ఈ యశస్సును చిరకాలం నింపుకోవాలి. ఈ గౌరవాన్ని ఎప్పుడూ పొందుతుందాలి, వీటిని అనుభవించాలంటే, మేము జీవించాలి కదా! జీవించటానికి ధనాది సంపదలను సేకరించాలి కదా!”

దామ వ్యాళ కటుల్లో నేను - నాది అన్న భావం ప్రవేశించింది. దానికనుగుణంగా తృప్తి ఉద్భవించింది. వారు సంపదలను సంగ్రహించుకొన్నారు. ఆ సంపదలెక్కడ వున్నాయో వన్న భీతితో తగిల రక్షణలు కల్పించుకొన్నారు. ఇలా దామాది దైత్యులై పతులలో మనోవికారాలు బయలుదేరాయి. తద్వారా శరీర ధ్యాస ఏర్పడింది.

అంతవరకు తమ శరీరాలను రక్షించుకోవాలని, పోషించుకోవాలని అనుకునేవారు కాదు. కాని అహంభావప్రవేశంతో శరీర రక్షణకై జాగ్రత్తలు గ్రహించసాగారు. అలా వారు అపరిమిత శక్తియంతలమన్న భావం నుండి, పరిమితశక్తులమన్న భావనలోకి దిగివచ్చారు. స్వవ్యాపకభావం నుండి, శరీరస్థితికి దిగజారారు. ఉపకరణమాత్రమే వన్న భావం నుండి వ్యక్తిత్వభావంలోకి వచ్చేవారు. అంతే, వారు పరినానికి చేరువయ్యారు.

దేవతలు ఇలాంటి అవకాశం కోసమే ఎదురుచూస్తూన్నారు. తగిన సమయం చేకూరగానే, వారు ఒక్కపెట్టిన దైత్యులపై దండెత్తారు. ఘోరసంగ్రామం జరిగింది. మునుపటిలా దామాదులు నిర్భీతులై పోరాడలేక పోయారు. తమ స్వరక్షణలో వుంటూ భయస్థులై యుద్ధం చేశారు. ముందులా యంత్రప్రాయంగా దేవతలను ఛేదించ లేకపోయారు.

“ఘోష అన్న భావాన్ని అనుసాధనం చేసుకొంటూ యద్ధం చేశారు ఇలాంటి యద్ధ మూలకంగా, వారి అపరిమిత శక్తి వీగిపోయింది శక్తిహీనులయిన దామాదులను దేవతలు తరిమి కొట్టారు.

దామ వ్యాళ కటులు రణరంగంగాన్ని శరీరక్షణ నిమిత్తం పారిపోయారు. దేవతలలో ఆనందం జయోత్సాహం పెచ్చుచెలి కైత్యులు భీతచిత్తులై పలాయన మంత్రం రించారు.

దైత్యుల అవజయ వార్త విని శంబరుడు ఖచ్చిడియ్యాడు. దామాదులలో జనించిన అహంకారవృత్తికి క్రద్ధశయ్యాడు. వారిని తక్షణమే నాశనం చేయాలనుకున్నాడు. కాని దామ వ్యాళ కటులు, అప్పటికే అతని తల పెరిగి భయపడి సప్తమపాతాళంలో జొరబడి, అక్కడ రహస్యవాసం ఏర్పరచుకున్నారు. “ఈ అహంభావం ఎంత పని చేసింది! దీని కంత టికి ఈ దేవతలే కాగణం. పారిపోతున్నట్లు నటించి, వీలో అహంబీజాలు నాటారు కదా! నిజంగా దేవతలు కడు యుక్తిమంతులే!” అని శంబరుడు, విచారమగ్నుడై కూర్చుండి పోయాడు.

“ప్రాణప్రియా, ఇప్పుడర్థమయింది” అంది సరస్వతీదేవి, ముసిముసిగా నవ్వుతూ.

“ఏమిటర్థమయింది, వీణాపాణి!”

“మీ యుక్తి, దేవతలకిచ్చిన మీ ఉపదేశం.”

“ఓహో! ఆ సంగతా, అదుగో ఏదో కలకలం వినవస్తున్నది. దేవతలు వస్తున్నట్లున్నారు”

“తమ విజయవార్త తెలియజేయటానికే-”

జేపేద్రుడు ఉత్సాహంగా వచ్చి, కమల పుష్పాలను బ్రహ్మసాదాల చెంతి వ్రుచి వందనం చేశాడు.

“ప్రితామహా! మీ యుక్తి మూలకంగా, మేము తీగి మీ స్వర్గరాజ్యాన్ని సంపాదించుకున్నాము. మీకిజేమో ధన్యవాదాలు.”

జేపేద్ర, విజయం మాట అటుండని, ఇంతులో అహంభావం సూర్చిన చర్యలు నీ కిర్ణమయ్యాయి.”

“ఏదో కొంత, ఆ వివరాలన్నీ మీరే చెప్పాలి.

“కాగ, చదువు తల్లి, ఈ సరస్వతీదేవి చెబుతుంది” అని సరస్వతిని తిలకించాడు. నాథుని ఆజ్ఞ గొని, సరస్వతీదేవి తోమల కంఠం విప్పి, వీణ మీటింది.

“సంగీతయంతంగా వద్దయ్యా. దయచేసి మామూలుగానే చెప్పు. నీ కంఠంలోనే సర్వ మాధుర్యాలున్నాయి తల్లీ” అని ఇంద్రుడు, ఎక్కడ సంగీతాలాపన వివలనివస్తుందోవని కంగారు పడిపోయాడు. అతని కంగారుకు వాణి బ్రహ్మ లిరువురు మందహాసం చేశారు, సరస్వతీదేవి వీణను పక్కకు పెట్టి, దేవతలవైపు దృష్టి సారించింది.

“అహంకారం ఎంత శక్తివంతమైనదో చూశారు కదా! అజేయలయిన ఆ దామాదులనే పికిపందలుగా మార్చి పేసింది. ఈ అహంకారంనుండే సర్వసంసారశాఖలు బయలుదేరి, జీవిని బధునిగా మార్చి పేస్తాయి. జీవి స్వేచ్ఛను హరిస్తాయి. నిజమూలోచించి చూస్తే, ఈ అహంకారమనేది లేనేలేదు. ఇది కేవలం మిథ్యాస్వరూపం. జీవులు భ్రమలో పడి, నేను,

గానే ఇంద్రుని ముఖంలో ఆనందం ప్రకాశించింది. అతను బ్రహ్మదేవునికి నమస్కరించి, పరివారాన్ని వెంటబెట్టుకొని వెడలిపోయాడు. పక్కనే ఉన్న సరస్వతీదేవి, బ్రహ్మను అలవోకగా వీక్షించి, “నాథా, ఏమిటి ఉపదేశించారు” అంది. బ్రహ్మ ఆమె వైపు ఒకసారి చూసి, చిన్నగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు. సరస్వతీదేవిక జేమీ ఆర్థం కాలేదు. మరలా అడుగుదామని అనకొంది కాని అప్పటికే బ్రహ్మ, తన ఆత్మధ్యానంలో విలీనుడై పోయాడు. సరస్వతీదేవి చేసేసలేక, చూపులను క్రిందికి వాల్చింది.

* * *

“ఈమారు కూడ విజయం మాడే...” అంటూ సంతోషంగా కేకలు పెట్టారు రాక్షసులు. పారిపోతున్న దేవతలను చూసి దామ వ్యాళ కటాదులు మిసాలు మెలివేసుకొన్నారు. ఎందుకో వారిలో ఇంతకుపూర్వం లేని విజయ పరంపరయుతమైన సంతోషం జనించింది. వారి ముఖాలు గర్వంతో అలముకున్నాయి.

బ్రహ్మదేవుని వీడిన తర్వాత దేవతలు ఎన్నోమారులు దైత్యులతో యద్ధం చేశారు. అన్ని యుద్ధాలలో కూడ దామాదులు గర్వపడుతుండగా, కలాయనం చేశారు. ఇలా అనేకసార్లు జరిగింది. దామాదులను చూస్తూనే, భయభీతులై పారిపోయేవారు. “పిరికిపందలు!” అని దామాదులు సంతోషించారు. దైత్యులు దామాదులను మెచ్చుకోసాగారు. కొన్నిమార్లు దేవతలపై తిం దామాదులు మహాకూరులని స్తుతించారు. దామాదులలో క్రమంగా వ్యక్తిత్వభావం వ్యాపించసాగింది.

“మేము యంతటి వారమన్నమాట, ఈ జయపరంపరలన్నీ మా శక్తిసాధితములే

నన్నమాట. ఈ జయాలమూలంగా గాంపం, యశస్సు లభిస్తున్నాయో కదా! ఈ యశస్సును చిరకాలం నింపుకోవాలి. ఈ గౌరవాన్ని ఎప్పుడూ పొందుతుందాలి. వీటిని అనుభవించాలంటే, మేము జీవించాలి కదా! జీవించటానికి ధనాది సంపదలను సేకరించాలి కదా!”

దామ వ్యాళ కటుల్లో నేను - నాది అన్న భావం ప్రవేశించింది. దానికనుగుణంగా తృప్త ఉప్పొంగింది. వారు సంపదలను స్రంగహిందుకున్నారు. ఆ సంపదలెక్కడ వున్నాయో వన్న భీతితో తగివ రక్షణలు కల్పించుకొన్నారు. ఇలా దామాది దైత్యులై వ్యసే పతులలో మనోవికారాలు బయలుదేరాయి. తద్వారా శరీర ధ్యాన వర్పడింది.

అంతవరకు తమ శరీరాలను క్షీణింపుకోవాలని, పోషించుకోవాలని అనకొనేవారు కాదు. కాని అహంభావప్రవేశంతో శరీర రక్షణకై జాగ్రత్తలు గ్రహించసాగారు. అలా వారు అపరిమిత శక్తియంతలమన్న భావం నుండి, పరిమితశక్తులమన్న భావనలోకి దిగివచ్చారు. స్వవ్యాపకభావం నుండి, శక్తిరహిత దిగజారారు. ఉపకరణమాత్రమే నన్న భావం నుండి వ్యక్తిత్వభావంలోకి వచ్చేవారు. అంతే, వారు పరినానికే చేరువయ్యారు.

దేవతలు ఇలాంటి అవకాశం కోసమే ఎదురు చూస్తూన్నారు. తగిన సమయం చేకూరగానే, వారు ఒక్కపెట్టిన దైత్యులపై దండెత్తారు. ఘోరసంగ్రామం జరిగింది. మునుపటిలా దామాదులు నిర్భీతులై పోరాడలేక పోయారు. తమ స్వరక్షణలో వుంటూ భయస్థులై యద్ధం చేశారు. ముందులా యంత్రప్రాయంగా దేవతలను ఛేదించ లేకపోయారు.

ఉంది, దానికి దూరంగా తొలగటమో. చంపడమో చేస్తారు. ఇక్కడ వారి సావధ్యాలన్నీ ఉణంలో వీగిపోయాయి. అదే ఒక పనిబానిసి చేంతకు భయంకరమైన నాగుపాము నచ్చినా, వాడు దాన్ని అలవోకగా పట్టి దిగిచి ఆగిపోతాడు. అప్పుడా భయంకరస్వప్నమే భయపడి కస్తునిగావి, ఆ పిల్లవానికినుమంతకూడ భయభ్రాంతుడు కల్గివు. పనిపిల్లవాడు భయపడక పోవటానికి. మహామహావ్యక్తులు భయపడటానికి కారణమేమిటో? ఏమీ లేదు. అహంభావమే. పిల్లవానిలో తన దేహం, దేహావేశం అన్న భావాల లేవు. తాను తన భావనలోనే యున్నాడు. తాను శక్తి మంతుడనని, శక్తిహీనుడనని అన్న భావాలు వానికి లేవు. అందుకే వానిలో నిర్భయత్వం, విశ్చలత కనిపించాయి. ఆ పిల్లవానిలో పెద్దవానిలో లేని ఆ శక్తి గోచరించింది. ఇక పెద్దవారి విషయానికొస్తే వారు భయపడవలసిన అవసరమే లేదు. కాస్త తెలివి నుపయోగించి. ఆ పామునుండి తప్పకోవచ్చు. పైగా పాము కాచేసినా మంత్రిమో, పైద్యమో, ఆ కాటునుండి రక్షణ కల్పిస్తాయి. అయినా భయపడలేరు. కారణం వారు, తామెంతవారో, దేహ

భావనలోనే యున్నవారు కాన, సామాన్యునిలా శక్తి హీనులై పోయారు.

కేవలం భావమే మనిషిగతిని నిర్ణయిస్తుంది. భారతీయుడి ప్రారబ్ధరూపంలోనున్న దుర్గామాత విగ్రహం రాత్రిలో పనిబని తే భయం పట్టుకొస్తుంది. అదేసాక్షాత్తు. అదొక శిల్పవిశేషంగా తోస్తుంది. పైగా దాని పోదోలు కూడ ఉన్నదింటాడు. ఇక్కడ వస్తువు భయకారణం కాలేదు, భావమే భయకారణమైంది కొందరు తమ దీనిను మానుకొని తామే భయపడతారు. మరికొందరు రాత్రివేళల్లో పంటిగా పడుకోవటానికి భయపడతారు. మరి కొందరు రాత్రివేళల్లో చాల రూంలోకి వెళ్ళటానికి నైతం భయపడతారు. ముఖ్యంగా సుఖ సౌఖ్యార్థానికిమై నేటి సమాజంలోని మనిషి అడుగుడుగునా భయాలే అధిక మౌచుచ్చాయి. దీనికి కేవలం తనలోనున్న దుర్బలభావమే కారణం అహం నూనంలోనున్న ఈ దుర్బలత్వం కారణంగానే మహాశక్తిమంతులైన దామోదులు నీడయోనుల, తమోయోనుల పాలయ్యారు.

—పై నందికలో “పర్యతంపై ప్రబోధం”

నభోమండలంలో భగోళాలను
పల్లకించి పరిభోదించి వద్దామని లేదు
భూమండలంలో చిల్లులున్న గుడినెలను
దర్శించి స్పర్శించి ముచ్చటదామని ఉంది
కోట్లకొద్దీ రూకలు వెచ్చించి
స్పేస్ షటిల్లను స్పేస్ స్టేషన్లను నెలకొల్పాలని లేదు
ఉన్నంతవోనే ఆ ప్రజాధనాన్ని
బ్రతికియొన్న ప్రతి మనిషికి
పూట తిండి కూడ కట-కట పడే దరిద్రునికి
దినమంతా శ్రమించి, ఫలితాన్ని పొందని జీవికి
ఒక్క పూటైనా సమగ్రమైన తిండిని
ఉన్నట్టి నేని పెట్టేందుకు వినియోగించాలని ఉంది

అన్వేషణకై పూనుకోవాలని లేదు
మనుష్యులై, మనుష్యుల మధ్యనే ఉంటూ
కునకాల కన్నా, హీనంగా బతుకుతున్న
దీనుల గుండెల్లోకి తొంగిచూడాలని
లోతుకు వెళ్ళిన వారి కన్నుల్లోకి పంగి చూడాలని
ఆ గుండెల బరువులను తొలగించాలని
ఆ కన్నుల్లో కాంతి వెల్లివాలని ఉంది
విశ్వం భరా, విశ్వనాథా, భగవాన్ :
నా కాళ్ల క్రివి సామర్థ్యాన్ని ప్రసాదించు
మనిషి తర్వాతే ధీమంతునికి మిగతావన్నీ
అన్న సద్భావాన్ని
నైజానికులమైన మాలో కల్గించు.

—ప్రొ. అనామయ్య మల్లెకం గారి “పెరిగిన దేహం” ముద్ర

సద్గుణము

వివరణము: డాక్టర్ చాగంటి సూర్యనారాయణమూర్తి

(గతసంచిక తరువాయి)

ఇందులో నేను అనే వస్తువును వివరిస్తున్నాను.
28. దేహో న జానాతి సత్యో న జన్మ
దేహప్రమాదోఽన్య ఉదేతి మధ్యే
అహంకృతీగ్రంథివిబంధ సూక్ష్మ
శరీరచేతోభవజీవనామా

అంద్రానవాంః ఈ పుట్టిన శరీరానికి తెలుసుకొనే శక్తి లేదు. జననం, అవేశనం కాబట్టి 'తెలివి' అయిన ఆత్మకు పుట్టుక లేదు ఈ రెంటికీ మధ్య శరీరాన్ని ఆశ్రయించుకొని మరి ఒక వస్తువున్నది. దాన్నే అహం అని, సంసారం అని, హృదయగ్రంథి అని, బంధం అని, అంతఃకరణ అని, జీవుడని, సూక్ష్మశరీరం అని అనేక విధాలుగా పిలుస్తారు.

వివరణం: శరీరం, మనస్సు లేకుండా తనంతకాను ఏదీ తెలుసుకోలేదు. మనస్సు, బుద్ధి ఉంటేనే పని చేస్తుంది. ఈ బుద్ధిని నేను అనే అహం పని చేయిస్తుంది. జీవకం అంటే వీటిగుండా అనబడింది. మన చైతన్యం, జ్ఞానం, జాగరూకత అన్నీ ఈ అవభూతిలో ఉన్నాయి. గాఢ నిద్రలో శరీరం ఉన్నప్పుటికి తననుగాని, ప్రపంచాన్ని గాని ఏటిగూరించి ఎమక లేదు. ఏవంటే నిద్రలో, తెలుసుకొనే శక్తి గల పనినుట్టు లేదు. శరీరం మనస్సు, బుద్ధి, యొక్క చేతుల్లో కీడిబొమ్మ. అవి లేకపోతే కదలదు. ఈ శరీరానికి ఇలాంటి జడత్వం కాక ఇంకా కొన్ని విశేషాలు ఉన్నాయి. ఇవి పుట్టుకుంది. కొంతకాలం అయినాక పోతుంది. అంటే దీనికి మొదలూ తుడి కూడా వున్నాయి. ఇది మనకు కనపడకుండా లావు, నన్నం అవుతుంది. దీనికి బంధం, ఆకారం వున్నాయి రోగం, ఆరోగ్యం ఉన్నాయి. కాబట్టి శరీరం యొక్క ప్రధానగుణాలు లేకుండా: 1. శక్తితనం, జడత్వం, చావు పుట్టుకలు, బయట మొదలైన వార్తలన్నీ, జనించేటవి. వరమనక్కమైన ఆత్మ భర్తా లేకుండా: అది (1) కర్తవ్యతనం. (2) దానికి జనన మరణాలు. ఎదుగు బొడుగులు మొదలైన మార్పులు లేవు. (3) అది పాంపభౌతికమైన వార్తలకాదు. అది కర్తవ్య వర్తనానందం. (4) అది ఏవని చేయును, నిష్క్రియం. పట్టాక్షి కాబట్టి చావు పుట్టుకలు కలిగిన శరీరానికి. విశ్వ విస్తృతమైన అవ్యయ భౌతిక లేదా ఎక్కడా రోగిక లేదు అణుసూక్ష్మత దిగ్భవం ఏమిటంటే ఈ రెండూ కలిసిఉంటాయి.

యి. ఇటువంటి విరుద్ధగుణాలు గల వస్తువు నన్నిహితంగా ఉండటం ఎలా తుదిరుతోంది? ఈ రెంటికీ అనుబంధం ఏమిటి? ఈ రెంటిని ఏకం చేసే మూడవది - 'నేను' అనే అహంకారం. అది ఆత్మలోంచి పుట్టి ఆ సంగతి మండిపోయి మనస్సు బుద్ధిగా శరీరంగా బయటకు వచ్చి అవి పన్నీ 'తాను' 'తనదీ' అని అనుకుంటుంది. కాని దాని ఉనికి శక్తి. అన్నీ ఆత్మనుంచే గ్రహిస్తుంది. ఈ విషయం మాత్రం గుర్తించక, ఇవన్నీ తన శరీరాదు అనే దుర్భమానంతో వ్యవహరిస్తూ వాటిని అంటి పెట్టుకొని సుఖదుఃఖాలు అనుభవిస్తుంటుంది. ఇలా శరీరాని మానంతో ఉన్నంతవరకు ఆత్మ గోచరించదు. ఏజుంలో వీటిని వదిలి లోపలిచూపు కలిగితే ఆజుంలో శరీరజ్ఞానం పోతుంది ఆత్మజ్ఞానం కలుగుతుంది. 'నేను' ఆత్మలో రీసం అయినప్పుడే ఆత్మసాక్షాత్కారము సిద్ధిస్తుంది. మహర్షి నాథ ఇక్కడ అహం యొక్క పర్యాయపదాలతో దానియొక్క విశేషాలను తెలియచెప్పుచున్నారు. 1. అహంకారం: ఇది ఆత్మనుంచి బయటికి వచ్చే మొదటి అవకరణ. ఈ 'నేను' కరుణకానే 'నా బుద్ధి', 'నా మనస్సు', 'నా శరీరం' మొదలైన ప్రపంచ కలాపం అంతా వస్తుంది.

2. హృదయగ్రంథి: గుండెకు సంబంధించిన 'ముడి'. దీనివల్లనే అవరణ అనగా ఆత్మను కప్పివేయుట, ఓడినం మరోవిధంగా విలంబితం జరుగుతుంది. ఆత్మనుంచి పుట్టిన 'నేను' ఆత్మను విస్మరించి స్మరింపకుండా చేస్తుంది. తరువాత ఆత్మకంటే పేరైన మనస్సుగా, బుద్ధిగా శరీరంగా ప్రపంచముగా నాటకం ఆడకుండా మేలుకున్నప్పుడూ కలలోనూ అవరణ విశేషాలు రెండూ ఉంటాయి. గాఢనిద్రలో అవరణ అంటే ఆత్మ కనబడకపోవడం ఒకటే ఉంటుంది. అవరణం అంటే చెబుతున్న 'నిష్పైసం' దాన్ని కనపడకుండా చేసే నామవంటిది. ఈ నామ చెబుతున్నది అడుగునుంచే పుట్టి పైకి వచ్చి ఆ నీటిని కనపడకుండా చేస్తుంది. కొంపం కొద్దిగా గాలి వీస్తే చిన్నిచిన్న తెరటాలు పుట్టి అక్కడక్కడ ఆ నామ అప్పుకుంటుంది. అవిదు మనవృత్తి కొంతవరకూ నీటిలో పోయినప్పటికీ, దాని అడుగు ఈ తెరటాల అడ్డురల కనబడదు. ఆ నీటిని స్పష్టంగా మనం చూడాలంటే అపైన నామ పోవాలి. అదే విధంగా నిద్రలో ఆత్మ తెలియజడకుండా పూర్తిగా అజ్ఞానం కన్పిస్తుంది. అజ్ఞానం అంటే తెలియకపోవు

బయ్యే కూడా మెలకవలెనూ కలలోనూ ఈ అజ్ఞానం కొద్దో గొప్పో తొలగడం వల 'నేను' గుడా అత్యంత వ్యం బయ్యేటి వస్తుంది. కానీ 'నేను' వల్లనంది పట్టిన శరీరాది ప్రపంచం, దాన్ని గుర్తించకుండా చేస్తుంది. నీటి వల్ల అత్యంత తొంగికూడా చూడలేము కాబట్టి అత్యంత దర్శనం కావాలంటే అత్యంత కష్టం అజ్ఞానం వంటి నాడు పోవాలి. నీటిమీద తెరటావంటి ఆలోచనలు ఉండకూడదు. అంటే గొప్ప మెలకవలెతో ఆలోచనలు లేని మనస్సుంటే అత్యంతం కలుగుతుంది. అట్టి మనస్సు అత్యంత లీనం అయిపోతుంది.

3. విచారం:- అంటే ప్రపంచానికి కట్టుబడి అంటి పెట్టుకొని ఉండటం. ఈ ప్రపంచం వల్ల, సంసారం వల్ల, సంపదల వల్ల ఏదో సుఖం పొందుతామని కూడా ఈ అంటి పెట్టుకోవడం. ఇతఃలోని పూర్ణానందస్వరూపమైన, అత్యంత గుర్తించకనేరని, ఈ శాంతికి. మానసికాక్షణిక సుఖాలతోనం వెతకడం: రాగ ద్వేష భయాదే ఈ కార్యానికి పుణ్యం వీరి రాగం అంటే తనకు సుఖం ఇచ్చేవాటి యందు ముక్కున: ద్వేషం అంటే తనకు బాధను కలిగించేవాటియందు ఏ గొప్ప: భయం తనయొక్క ముందు గతిని గురించి ఆందోళన: మనస్సు పరమంతా ఈ మానసికలో కొన్నిటి మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ మానసిక ఆధారం మన ద్వైతబుద్ధి. అంటే తాను చేరు మిగిలిన ప్రపంచం అంతా వేరు అనే భేదభావం. తానొక పక్షం. తన దైవంతోపాటు కూడ, మిగతా ప్రపంచం ఒకపక్షం. అట్టి వీటిలో తనకంటే వేరుగానందే పక్షంలో కొంత ప్రయం, కొంత అసహ్యం. తనకు ముందు ముందు సుఖముండకేమోనని భయం. చాలా వరకూ అట్టి భయం వల్లనే మనకు దేవుడు కావాలి. ఈ భయానికి దారితెస్తూ లేదు. దానంటే, రోగం అంటే, దరిద్రం అంటే. తుదకు మార్పంటే కూడా భయం. దీని కంటకూ 'నేను' అనే అహంకారములం ఉన్నంతవరకు అది అత్యంత కష్టమే ఈ ప్రపంచం. తన శరీరం. మనస్సు బుద్ధి తాను అని నాటకం ఆడతుంది. అనలు సత్యం, అత్యంతం వేరే ఏ వస్తువు లేదు. అత్యంత అంతకూ మూలం ఈ సత్యం దాచేసి ఈ 'నేను' ఈ ప్రపంచంగా విలసిల్లు వాటియందు అభిమానంతో అంటి పెట్టుకుంటుంది. తన మూలమైన అత్యంత మరచి ఈ ప్రపంచం అంతా తన మనోకాంక్షలను గ్రహించక వాటియందు లంబించి ఉంటుంది. దేహమే తానని ఈ ప్రపంచమంతా తనకంటే వేరని వ్యవహరిస్తుంది. అందుచే ఈ ద్వైతభావానికి

మూలం 'నేను' దాని వల్లనే రాగ ద్వేష భయాదులు: అందుచే ఈ 'నేనే' బాధానికి కారణం. విచారం అని పేరు ఇచ్చినట్లనే దీని కిచ్చారు. 'సూక్ష్మశరీరం' ఇది మనస్సు. బుద్ధి. నేనుతో కూడిన యం కాంగం - దీని చలనలే శరీరం. ఇదే విధంలో కలలు కంటుంది. మెలకవలె పూర్ణానందంగా ఉంటుంది ఇది స్థూల శరీరం కాదు కానీ భావనాదుపంగా ఉండే శుద్ధైతన్య స్వరూపం. వాననానా అంతా: జీవితం ఇదే ధృంచి సూక్ష్మశరీరం అయినవడు. ఈ వాననలన్నింటినీ తీసుకొని వెళ్లి, మళ్ళా కొత్త శరీరంలోకి ప్రవేశించి కథ నడిపిస్తుంది చేతన్న. అంటే మనస్సు. బుద్ధి శరీరంతో కూడినవ్వు అంతా కరణం మనలో కలగే ఆలోచనలు, అనుభూతులు, ఆశయాలు, అసహ్య ఇందులోనే ఉన్నవి.

భవము-సంసారం. మఃకూ మన ప్రపంచం, అలా విధాలు అన్నీ మనం వ్యవహరించే సామగ్రి అతా. గాఢనిద్రలో సంసారం ఉందను. మనస్సు వినిచేయుడు కాబట్టి. లేవగానే 'నేను' దానంతోపాటు మనస్సు. ఈ సంసారం అంతా అనంతస్థాయి. ఇచ్చి అనేక మీద వచ్చే తెరటాదే కూడా కాబట్టి సంసారం అంటే నేను మీద వచ్చు చిట్టచివరికే ఉంది. 'జీవడు'. వీరు వీరి సుఖదుఃఖాలను అనుభవించే స్థలు. చచ్చుట మొదలగు దర్శనాలు కలిగి క్రియాకలాపం చేసే వస్తువు. 'నేను' ఉన్నంతసేపే అది దాని అనుభవమైన శరీరాదులతో ఉంటుంది. దీనికి మరి ఒకపేరు. జీవుడు. ఈ 'నేనే' శుద్ధైతన్యమైన అత్యంత, శుద్ధైతన్యమైన శరీరానికి సంబంధం. జ్ఞానైష్ఠతో ఈ 'నేను' వస్తుంది. అత్యంత జ్ఞానం కలుగుతుంది.

21. రూపోద్భవో, రూపకతీప్రకృష్టో
రూపాశనోధూతగృహీతరూపః
స్వయం విరూపః స్వవిచారికాలే
ధావత్వహంకారవిహిత ఏషః

అందాన వారం: ఈ నేనే అన్ని నామరూపాలకూ మూలం. వీని పుట్టించి వీనినే అంటి పెట్టుకొని, ఆధారం చేసుకొని ఉంటుంది. ఈ నామరూపాను అంటి పెట్టి ప్రదర్శిస్తుంటుంది. లోనికి తిరిగి తీసుకుంటుంటుంది. తన పుట్టుకారోగ్యత్రాణ రహస్యం ఏమని విచారణ మొదలెడితే ఈ 'నేనే' దెయ్యమై పారిపోతుంది. మరి తననడడు.

వివరణ: నేను కర్మచైతన్యంనంది బయటకు వచ్చిన మొదటి పిలక దీనిని చూచి మనస్సు బయటపడ తాయి. మనస్సు అవతరంనానే ఈ నామరూపాత్మకమైన జగత్తు ఏర్పడు అనిపిస్తుంది. కాబట్టి ఈ నామరూపముతో కూడిన జగత్తుకు మూలం 'నేనే'. ఈ నేను, ఈ నామ రూపాలు కల్గిన కర్మజాలం పట్టి చి కొన్నిటిని కావాచి అంటుపెట్టకొని, మరి కొన్నిటిని దేవునిగా కొన్నిటివల్ల బయటపడితూ వ్యవహారం జరుపుకొంటుంది తన సంకల్పమైన నైవేళం అంతా, తన్నే కీలబొమ్మలాగ అడిస్తుంది. ఈ కీలం, మనస్సు, ఇద్ది, పుట్టింది వాటితో అడిగింటుంది. కొంతకాలానా ఈ నామరూప ప్రపంచాన్ని లోపలికి తీసుకొని వదిలిపెట్టుంది. వచ్చా విద్ర లో చి లేకపోవడం వెంటనే కలతే! కాబట్టి ఈ నేను చేసే పునర్కార్యం ఏది? దాన్ని సృష్టించిన నామరూపాత్మక జగత్తుతో కలుతప్పు? దీనిని ఈ 'నేను'కు ఏదో 'నామం రూపం' ఉందా? ఏదీ లేదు. ఈ నామరూపం జగత్తును బయటపెట్టి లోపలికి తీసుకపోయే విమలతమే. గట్టిగా ఈ సంపాదనకంటే కూడా మూలమై, ఈ 'నేను' పట్టి అని విచారించే మాయపెట్టేటది ఆ 'వాలై'నా లేకుండా! అప్పుడు ఆత్మతో సేతు పకత్తం ఏర్పడుతుంది.

ఇదే ఆత్మవివరం లేక జ్ఞానం. ఈ అహంకారం (నేను)ను ఎందుకు దెయ్యం అని అవలంబిస్తుంటే - స్థూలంగా చూస్తే ఉన్నట్టుగా కనపడుతుంది. గట్టిగా 'ఏమిటి' అని పొందాస్తే ఏమీ ఉండదు. అక్కడెందో దొంగ ఉన్నాడని పిల్లలు, తెలివితక్కువవాళ్ళూ ఏదో భూమిపై రాత్రి భయపడతారు. తండ్రి వచ్చి ఎక్కడో దీపం వేసి ఏమీ లేదని చూపేశాడు. అప్పుడు ఆ పిల్లవాని మానసిక దయ్యం వాకి మనస్సులోంచి వదిల్చింది. ఏమీ లేదు ఆ మనస్సులో వచ్చిన దెయ్యం మీ వంటిదే కానీ నింపవస్తువు కాదు అనే విధంగా ఈ నేను ఆత్మ లోంచి వచ్చిన మొట్టమొదటి మొలక దాని ఆలోచనలు వ్యవహారాలున్నాయి దాని పుట్టుకార్యక్రమాల వివరంతో పరిశీలిస్తే ఇచ్చి ఆ 'నేను' లోకి పోతాయి. ఆ 'నేను' ఆత్మతో కలిసిపోతుంది. ఇంకోవిధంగా చెప్పాలంటే అంతరంగా విస్తరించి అనంతమైన ఆత్మ అయిపోతుంది. ఈ అహం (నేను) యొక్క పట్టుక దాని స్వభావం, దాని సాక్షం భగవాను ఈ లోకంలో చేప్పినంత సరిగ్గా మనస్సుకు హత్తుకపోయేట్టు ఏ సేదాశివాక్యం చెప్పలేదు చాలామంది ఈ 'నేను' (అహంకారమే) మనలో నక్కుమైన ఆత్మవస్తువుని అహంకారం వేశారు. ఈ అహం నిజమైన విస్తృత శక్తి. ఆ నక్కుమైన వస్తువును పట్టిక తీసివేస్తే,

మొలక, అది మనస్సుకు మూలం. తీవునియొక్క ప్రతయ కారం. నర్మజగత్తునా పునాది. అది తీవుని ఆత్మలో తీవ్రమైపును మిగిలి ఆత్మకారం. కర్మ పోయాక కర్మ ఏముంటుంది? అది నిజమైన జ్ఞాన విష్ణు. దృక్కు (చూడేవాడు). చూడబడేది ఆత్మలో అందర్లం అయినాక మిగిలి ఆత్మకారం!

28. ఛావోలహమం సర్వమిదం విభాతి
లయేలహమో నైవ విభాతి కింనిత
తస్మాదహంరూపమిదం సమస్తం
తస్మాత్సర్వం సర్వజమాయ మార్గః

అంద్రాచవానం: నేను (అహం) అవతరించానే ఈ పరవశంతా గోచరమవుతుంది. ఆ నేను లే పోతే, ఏకాంతం కూడా కనపడదు. కాబట్టి ఇదంతా సమస్తమే ఆ 'అహం' వ్యవహారమే! ఇంకా, దాని మూలాన్ని వెదకడమే, అన్నిటిని పశుకూర్చే దారి.

ఏన 'అహం' మనము, మన చట్టాలు, బంధువులు, స్నేహితులు, మన అపేనులు, ఇదోకలా, వ్యాపారాలు, సభలు, దుఃఖాలు, బంధువులు, పోబొచ్చులు, చావు బతుకు, సర్వమూ బొమ్మలాటగా జరిగే ఈ జగత్పాటకం - నాటకరంగము, మనం వాస్తవమైనదని అనుకుంటున్నామి, దీనికి విజృంభి లేకుండా 'నేను' దాతోనాట 'అంతా కరణ' వీరీయొక్క చిలానం. గాఢవిద్రలో ఈ అంతా కరణము అస్తమించినపుడు ఈ నాటకము లేదు. గాఢ విద్రలో ప్రపంచానుభవం కలవాడు ఎందైనా ఉంటాడా? ఇది ఆ 'నేను' యొక్క ప్రభావం కాబట్టి ఆ 'నేను' లేక పోతే ఇది కేదు. దీనికి కారణం: దానికి విజృంభి లేక పోవుటే! ఇట్టి స్థితిలో దేవునిగా గె వాణ్నా ప్రపంచాన్ని కూడా పొందించాన్నా కవాకు పొందన పేక పిల్లని ఏనుగులు గుర్రాలు మోసానలు ఎవీ ఆక్కిలేరు. ఒక పేక వీరతో కొంత గెలుపు సాధించినా అది నిజమైందీ, కార్యకమైనదీ కానేరదు. ఏమంటే ఈ ప్రపంచానికి మూలమైన 'నేను' అని రూపుమాంలేవు. నీవు విజంగా ఈ ప్రపంచాన్ని గెలవాంటే నీ మనస్సును లోపలికి తిప్పి 'నేను' యొక్క లోతును కనుక్కోవాలి. నీవు ఈ అహం కారాన్నే గెలవాంటే అది అదే నాటకాన్ని గెలిచావన్న మాటే! అప్పుడు నీవు ఎక్కడున్నావు? బ్రహ్మ అయి పోయాక నీవు నన్నిదానందవ్యధావువు. అంతా నువ్వే! అట్టి పరమోక్త్యుత్తమి ప్రపంచానికి కార్యకమూ గావచ్చి! భగవాను వాకిక పదం చూడండి: 'సర్వ

జయం మార్గం అన్నాడు ఈ సద్గుణంలో గెలవలేనివనునే లేదు. ఒక రాజా కానీ, నియంత కానీ, ఏదో ఒక దేశం కొంతకాలం స్వాధీనంలో పరిపాలించి, దానిపై ఏదో కా ము పొంపించి నియంత్రిస్తాడు. కానీ నిజంగా అంతా గెలవగలడా? గెలిచి అప్పులో ఉంటావా? అలా చేసినా సుఖాంతి సాధిస్తాడా? సాధించలేడు. కానీ బ్రహ్మ సాక్షాత్కారం ఉన్న ఒక జ్ఞానిని చూడండి. ఈ నృసింహలో అతని గెలవఃస్థితి ఉంది. అతని సుఖకాలం అంతా, ఓరి ఉంది :

19. సత్సా స్థితిర్నాహముదేతి యత్ర

తచ్చోదయస్థానగవేషణేన

వినా సత్యేద్యచి తన్న నశ్యేత్

స్వాత్మైక్యరూపా కడమర్చు స్థితి

అంద్రానవాసం ఎక్కడ 'నేను' (హం) స్థితి స్ఫురించడో అది నిజస్థితి. అది (నేను) ఎక్కడ పుట్టుకోందో నివారణ లేకపోతే అది నశించదు. అట్లు అది (నేను) నశించకపోతే ఈ సర్వం ఆత్మవిలాసమే. ఒక్కటే అయిన ఆత్మస్వరూపమే అనే జ్ఞానం ఎలా కుదురుతుంది?

వివరణం: నీ నిజమైన వ్యక్తి స్వరూపం, జీవితస్థితి అంతా ఒక్క ఆత్మయే. ఇది గుర్తిస్తే నీవుగా ఇక్కడ ఇతరమేమింది? నీకు నీ నిజస్థితికి మధ్య ఉన్నది ఒక నీ 'అహం'. అది మనస్సు. ఇద్దరి ప్రవచనం మొదలైన పరివారంతో, నేను వేరు, ఆత్మ వేరు అనే అపోహలో ఉంటుంది. ఆ స్థితిలో అది ఆత్మకనడకు దాచేస్తోంది. కాబట్టి ఆ 'నేను'ను ఉదాగరిగితేనే ఆత్మ గోపరించడం సాక్షాత్కారం! సమాధి! కరువాత మామూలు మెలకువ స్థితిలోకి వస్తే ఇంకా కొలవం ఆ నేను నానన ఉన్నప్పటికీ లేనట్లే లేకై. ఇదే సమాధి కరువాత కూడా 'నేను' కొంతకాలం ఏకాంతమే ఉండవచ్చు. కానీ బాగా సమాధిని అభ్యసించాక అది పూర్తిగా నశించిపోతుంది. అప్పుడు సమాధిలో వన్నా లేకపోయినా, నీవు ఆత్మస్థితిలోనే ఉంటావు. నీ మెలకువ కల, విద్ర మొదలైన అన్ని అవస్థలూ, ఆత్మల సారే కానీ నీవి కావు. ఇదే జీవ స్మృత్యాస్త. ఈ 'నేను' (హం) లేని స్థితి పొందడం ఏలా? ఆ నేను ఎలా నశిస్తుంది? దీని పట్లకను వెతకడమే దానికి మార్గం. అప్పుడే, అది ఆత్మలో కలుగుతుంది.

20. కూపే యథా గాఢజలే తథాంత

నిమజ్జ్య జద్ధ్యా శీతయా సితాంతం

ప్రాపం చ వాచం చ నియమ్య చిన్నన్

విందేన్నిజాంహ-కృతిమూలరూపం

అంద్రానువాసం: బా అతేన నూతి నీటిలో మునిగి ఎలా ఉడుగుకు పోతావో అట్లే నీ నడచి ఉడుగు మట్టానికి నీ ఎడనైన ఇద్దరి ఉపయోగిస్తూ మనస్సును ప్రాణవాయువును వాళ్ళను నిరోధించి, తీర్మానం వెనకే నీకు ఈ అహం యొక్క మూల గోపనమంది. అత్మ సాక్షాత్కారమైంది.

వివరణం: ఒక అతేన నూతిలో, ఒక బాగారు నగ నడిపోయి ఉండవచ్చు. ఆ నగను మీరు నైకితీయాలి. మీరే చేస్తారు. అది ఎక్కడున్నదో జాడ కనిపించుకుందేమో అని నూతిలోకి తీక్షణంగా చూస్తారు. అప్పుడు బాగా తిరిగి తీకిస్తారు అప్పుడు మీ ఇతర ఇంద్రియాలు పని చెయ్యవు. పక్కనన్న వానిని కూడా చూడవొద్దటారు. ఏకాగ్రతతో మ స్సు పరిచేస్తుంటే మీకు ఇద్దా నేనడమ నడిచా, ఉపరి కూడా ఒక్క తణు అగుతుంది. మన స్సుకు ఆ నగను కనక్కోనటం కన్న వేరే వ్యాపారం ఉండదు. నీకుగా నూతిలో నీవు స్వచ్ఛంగా ఉంటే ఆ నగ ఎక్కడున్నదో కనిపించుంది. అత్మను వెనకకు కూడా అట్లే, ఆత్మ, నూతిలో కదల నగ వలెటిది. మన అంకికంజు ఆ నుయ్యి. ఈ నూతి నీవీ మీద బుద్ధి, ననస్సు అనే కెరటాలు మొదలైనవి అగాలి. దానికి మన స్సుకు తిప్పి, అత్మను వెనక్కొంటే కివాం. చివేకం. ఇం మొదలు మెట్టుగానే, అలోపిలూ, శ్వాసకూడా నిలిచి పోతుంది. కాబట్టి ధ్యానంలో, ప్రాణాయామం కన ఒకదే ఉరుగుతుంది. మనో వ్యాపారం అగితే శ్వాసకూడా చాలా వరకూ కిలకిపోతుంది. వేరే ప్రాణాయామం అక్కర లేదు. నిజమైన ప్రాణాయామం లేవకం. పూరకం కాదు. బయటవలెనే లోపల శ్వాస నిడుపుకుడివిని కేలకుంకకం అటారు ధ్యానంలో వనోప. త్తి అగగానే ఇది అద్రమ తన్నంగా స్వాధావికంగా వర్తిస్తుంది. సమాధిలో ఉన్నత నేవు ఈ కు భకం ఉంటుంది. దీన్ని మరో విధంగా చెప్పాలంటే మనస్సును కదలకుండా చేయడానికి ప్రాణాయామం చెయ్యాలి. శ్వాసం ఎప్పుడు నడచెయ్యదో, మనస్సు కూడా ఎప్పుడు కాలిస్తుంది. కాబట్టి లేవకం కద్దు. పూరకం ఉద్దు. శ్వాసను ఎలా ఉంటే అలా విధ

స్వాధ్యాయము

చాలాసేపు ఏ కాగ్రంథ కల్గి జపము చేయుట శ్రమదాయకము. భాషనా శక్తి కొనసాగించుట కష్టము. అందువలన కొంతసేపు జపము చేసి తరువాత స్వాధ్యాయము చేయుట అవసరము. స్వాధ్యాయము గానుఁకు ఇష్టముగ పవిత్రగ్రంథమును (scripture) పఠించుట, అట్టి పవిత్రగ్రంథములు వేదములు, భగవద్గీత, బైబిల్, కొరాన్—వీరైనా కావచ్చును. అట్టి గ్రంథపఠనము వలన మనస్సు ప్రాపంచిక విషయములనుండి మళ్ళిపబడి ఆత్మార్థిక విషయములతో నిడియుండును. ఏదియో సాధారణ పుస్తకమును చదివిట్లు పవిత్ర గ్రంథమును చదువుట స్వాధ్యాయమనిపించు కొనదు. చదువుట చూత్రము చాలదు. పవిత్ర గ్రంథము కర్మచార్మమును భగవంతుని గూర్చి చెప్పుచు గాన దానిని కంఠస్థము చేయుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఇట్లు చేయుటవలన అందలి మాటలు వాక్యములు అర్థవంతమైనవిగుటచే మన దృక్పథమును మార్పుచేయగాక మన మనస్సులయు వానితో నిండియుండుట వలన అవ్యభావములు కలుగుటకు వీలుండుదు. ఈ విధముగ మన మనస్సు భగవంతునిలో లీనమగును.

సర్వత్ర వ్యాపించియుండునది సర్వచార్మ మొక్కటే కనుక అట్టి పవిత్ర గ్రంథమును పఠించుటవలన అందలి విలువలు (Values) మన శరీరమునా జీర్ణమై నటట్టును. (They are digested and absorbed and assimilated). మన మనస్సుమొక్క స్వభావము (Content) మార్చి వేయబడును. అట్టి గ్రంథములు ఏ ఒక్క మతము యొక్క గూర్తాధిపత్యము (Monopoly)

కావు. తమ మతగ్రంథమందలి పవిత్ర గ్రంథములే సర్వచార్మమును వర్ణించుననియు, తదితర మత గ్రంథములట్టి అస్థిత లేదనియు నాలోచనానుభవ లెక్క ఎవ్వరు అజాలగు మనలోని సంకీర్ణత స్వభావమును పోకాట్టి విశాల హృదయమును కలిగించుటయే యోగశాస్త్రము యొక్క ఉద్దేశముగాని స్వాధ్యాయ ప్రయోజనము ఈ తీరున నెరవేరును. అందలి భావములు పటబట్టుట వలన నీవు మెలకువగ నున్నను, నిద్రించుచున్నను నీమనస్సులో అవి సదా మోగుచు జీవాత్మకు పరిమాత్యుల సందానమొచ్చును. ఉత్సాహము, కట్టుదల అప్రమత్తత, ఏ కాగ్రంథ, తిథీక్షత్రమ కమమగ అభివృద్ధి నొంది మోక్ష నాథన సుకరమగును.

మనస్సును ఉత్సాహముగనుంచులెనన్న కోపశంజలిమహారి యొరగిన సంహారు ఆచరణలో పెట్టవలెను. 'The mind remains cheerful when it maintains an attitude of friendliness towards others' happiness, of compassion towards their misery, of joy at good deeds, of indifference towards wicked deeds. ఇతరులపట్ల మిత్రత్వమును ప్రదర్శించుట వలన దీక్షలయెడ కరుణ చూపుట వలనను ఇతరుల సంతోషమే తన సంతోషమని భావించుట వలనను దుష్కర్మముల పట్ల బాధానీయము వహించుట వలనను చిత్తప్రసాదనమును సాధింపవలెను.' అట్టి ఉత్సాహమును పొందగల్గించో ద్వాద్వయములను (pairs of opposites) అతిక్రమించిట్లే యగును. బుద్ధి (Perception) బలవత్తరమై రాగభయక్రోధములు అతిక్రమింపబడి ఆత్మసాక్షాత్కారము సులభమగును.

తెలుగులో బౌద్ధ శతకాలు

కుమారి రాయదుర్గం విజయలక్ష్మి

ఆధునికాంధ్ర సాహిత్యాన్ని బౌద్ధా ప్రభావితం చేస్తూన్న విషయం ప్రత్యేక పరిశోధనార్హం. అలా వెలువడడ ఆంధ్రకావ్యాల్లో ఆచార్య బోధిభాస్కరరావుగారి బుద్ధశతకం (1953), శ్రీ కొండవీటి నరసింహారావుగారి బుద్ధోపదేశం (1956), శ్రీ కొండవీటి వేంకటకపింగారి త్రిశతి (1960) అనేవి బౌద్ధ శతక వాఙ్మయానికి చెందినవి. బౌద్ధధర్మంపై ప్రభావితమైన ఈ శతకులు ఆధునికాంధ్రాన్ని ఈ శతకాల్లో గానం చేశారు.

బుద్ధశతకం :-

బుద్ధుడు కలగర్యం మీద నడిపిన శిరుగుబాటుతత్వం ఈ నాటికీ ఉపకరిస్తుందనే నమ్మకం, బుద్ధుని గూర్చి నేను ప్రబలితగా ఉన్న అపోహల్ని తొలగించాన్న ఉద్దేశంతోనే ఆచార్య బోధిభాస్కరరావుని శతకగీతనకు ప్రోత్సహించాయి మీరు కీ. శే. కాటూరి వాణిశిష్యులు. బౌద్ధధర్మోన్మేషాన్ని చాటుతున్న దుకే శతక రచన చేపట్టినారట! ఈ శతకంలో వారు తమ బౌద్ధాభిమానానికి ఉదాహరణంగా బుద్ధధర్మసారాన్ని విపులీకరించారు.

అవిద్య నుంచి ముక్తి పొంది జ్ఞానాన్ని సాధి చేయడాన్ని చూపుతామన్న బుద్ధుడు దేవుని వీరి నమ్మకం. తమ కోర్కెల్ని తీర్చిన దుకు కాక, తమకు నిర్వాణపథాన్ని చూపిన దుకు బుద్ధునికి కృతజ్ఞతలు చెప్పకొంటారు బౌద్ధులు. ఆ భావమే యిక్కడ ప్రతిఫలిస్తోంది.

కులమలోకమలండు దేశమరరే మోకమ్ముగా జేందే బలమనోగోచరిచ్చి విన్నముల వల్లారలరింపం బ్రజ్జవలమి న్నీడి విరిత నిర్వమను వేన దించి చూడంగ, జాతు వెన్నోయూ పచ్చిచూపె నడికుంబుగా బుద్ధుడా అని కలకేకాల్ని వివరించిన కవి, బుద్ధునిపదే

శించిన కార్యకారణ ధర్మం వల్లా, దుఖానికి కృష్ణకారణమున్న సత్యం వల్లా ఆరింపబడ్డారట!

తృప్తాగాళాన్ని నేర్పిన బుద్ధుడు నిశ్చయించుకున్న ఉపదేశించ లేడు. ఆకానిరాశల కతీతమైన మధ్యే సాగరాన్ని చాచాడు. "తప్తికిఁ దృష్టకన్నడిమి శ్రోవకు జూపితి గానే" అనడంలో కవి ఈ విషయాన్నే స్ఫురింపజేశారు.

మానవుల్ని హీనంగా చూడడం బలహీనుల్ని దోచుకోవడం మాత్రమే కాదు, జజ్జునను మోస్తూనే మతిప్రబోధం కూడా వీరి ఉద్దేశం. అలానే ఆవును ది. బుద్ధునిపదే శిలించిన దుఖ కారణాల్ని తెరచి చూడవలసింది. కాలాన గుణంగా కూడా ఆ కారణాన్నే మణిగావించారు.

సేవ్యమజేయవారికిఁజేంప విత్తనవీయఁగవరే; వివ్వలఁధువారికియే వేతనముల్నమకార్యఁగదగనో; హృదయముగాఁగ బాపరులనియల జ్ఞాను జేయబొందిన విద్యయు భావ్యమం దరుగ విడు ది. బమెకింత ...

అని విశ్మయకరంగా ఏర్పడే ఆశుతృప్తి కూడా దుఖమేతునే అని వివరించారు. "చిత్తమలంబున శాంతి లాభము కలరాదు" అని నమ్మిన వీరు దుర్గాధ్యులై నేనుకూ చేయడం కన్నా, బాటరిగా ఉండడమే మేలు అని అభిప్రాయపడ్డారు.

జగత్తు శూన్యమని. మనస్సు మాత్రమే యథార్థమని విశ్వావాదుల సిద్ధాంతం. ఆ భావాన్నే కవి, "శోకి మంతిటికి మూలము మనసు. మనసు వలననే ధర్మములు నిలుచుచున్నవి. కామంబుల్లభావపుష్కళామృతం చెల్లు వన్నియు భావములే" అనుటలో సూచించారు. నేను నావారు అనే స్వార్థాన్ని విడిచి పరార్థానై బ్రదకాలని బోధి చే బౌద్ధధర్మాన్ని స్ఫురించారు. "ధర్మ బన్న సలం

గలట్టి యెవని దాజువకంటే సుమీ!" అని చెప్పిన ధర్మవ్యాధునిది బౌద్ధధర్మమే అని చాటారు.

'అస్మిన్ మైన ఈ ప్రపంచంలో ఏకీ శాశ్వతం గాదు. ఆశ్మ మృతం శాశ్వతమెట్లవుతుంది? కాబట్టి ఆశ్మభేద'ని ఆనాత్మ వాదాన్ని సమర్థించారు. బౌద్ధమే ఆచరణకు తగిన మతమని గుర్తించి

వరము గిరమ్ము లేదికను భావన సేయఁగఁ బొమ్మ పూజయు న్నృకజను విప్రులమృతమర్మమెఱిగి చఱితు వింక నా మరణము నీచ ధర్మముక; మానవజాతి నమద్దరింపనే దిరముగ భావ సేసి యిదె దీక్షిదగవ్వహించు....

అని నిర్ణయించుకొన్నాడు. 'ధర నీదు కీ రియే వరమయి కేటికిం దనరు' నని బౌద్ధ ప్రాశస్త్యాన్ని గుర్తించారు.

వీరు బౌద్ధ దీక్షను స్వీకరించిన వారై నందు వల్ల వీరి కావ్యంలో బౌద్ధవిధాంతాల్ని — చతురార్యసత్య అష్టాంగసార్గాలు, కశిలా కుశిలకర్మలు, అనాత్మవాదం, శూన్యవాదం, అవిద్య, క్షణికవాదం, శేతుప్రాధాన్యములు — విపులంగా విశదీకరించబడ్డాయి.

బుద్ధోపదేశం :

ఈ కథకంలో ఏకమకట నియమం పాటించబడలేదు. బుద్ధసూక్తి విశదీ పుణ్యలూర, తెలిసి మెలగుమోయి తెలుగుబిడ్డ, బుద్ధ, దేవుని మతమును బూనుడయ్యి, అన్న మకుటాల్లో కవి బౌద్ధ ప్రాశస్త్యాన్ని, బుద్ధచరిత్రను, ఆ ధర్మసారాన్ని వివరించారు.

ఈ కావ్యం ప్రచురింపబడింది ప్రపంచ వ్యాప్తంగా బుద్ధజయంత్యోత్సవాలు జరుపబడ్డ 1950 వ సం॥ లో. సంపూర్ణ మానవత్వాన్ని సాధించిన మహాపురుషుల్లో గౌతముడగ గణ్యుడని కవి నమ్మకం. మహాసాఘికః స్థవ సంస్కరయై న తథాగతుని ఉపదేశాల నాథా

రంగా గొని జాతీయ ఛందస్సులతో నానేర్పు కొలంది సంస్కరణాశయముల ఈ శతకమున కూర్చిన" అని చెప్పకొన్న వీరి మతంలో సిద్ధాంతుల అశాంతితో సత్కుభితమైన లోకంలో కరుణామృతాన్ని చల్లి ఆహింస, ప్రేమ, సత్కాలన్యారా శాంతి సుదేశాన్నందించిన తత్త్వవేత్త.

"ఎల్ల భూతములను నేకరీగ జూచి యాద రించువాడె య ఘ చోతుడ"ని ప్రారంభింప బడి ఆర్యాష్టాంగాల్లో కొన్నిటిని వివరిస్తూ బౌద్ధ నాండేవారి వేదవ సనుగొని వారి బాధల్ని రూపుమాపినపుడే మానవత్వ వికసనం జరుగ గలదని సహ్యాధ్యయమాన్ని వివరిస్తూ సాగిన ఈ శతకంలో బౌద్ధసిద్ధాంతాలు వివరంపబడ్డాయి. నీటి బుడిగవంటి జీవితాలి, గుర్తించిన కవి,

"పృథివీన జన మెత్తిన మకములు మాటుడు వృత్తి మలనవుడు మకము కేతెమైన మనసొక్కచిను కట్టి బద్ధహక్తి....."

స్మించి ఈ అశాశ్వత ప్రపంచంలో మానవ నిర్మితాలైన కలమతాలు సవ్యం గాదనీ, మానవులందరూ సమానమే అని వివరించారు. కలం కంటే గుణా గొప్ప. చిత్తశుద్ధి, వాక్శుద్ధి, కార్యశుద్ధి కలిగి ఉండాలి. సత్యమి స్వర్గ. అని తెలిపి కవి, లృష్ట అనే నదిలో తేలుతూండే మనుష్యుడు ప్రవాహంలో కూరి ణలా తెలిసి మెలగాలని తెలుగు బిడ్డల్ని ప్రబోధించారు. రాజ్యరమణ, రమణిని, కలిమిని, కలిమిని శృంభించిన బుద్ధదేవుడన్న కవికి యభిమానం మెదు. ప్రజల భాషలో నీతిని బోధించి, మానవ నిర్మితమైన మతభేదాల్ని త్రోసిరాచి. దుఃఖతుల నాడిరి చడిమే మానవత్వమని చాటిన బుద్ధకర్మమన్న వీరి కభిమానం ఎక్కడ.

పంపకీలములును నందిత వత్సరార్య
పత్వములు ప్రచార సరణిదీర్చు
సర్వజనములన్ని స్వామ్యముగా భువి
విశ్వకాంతి గలిగి వెంటు....

అని సమ్మనవారీ కవి. వీరి యీ అభిమానం శాంతచిత్తుండు, సాహార్ద్రమూర్తి, సత్యపాలకుడు, అమృత నిష్కందమయ్యుడు, అనంతశక్తి మయాత్మకుండు అభివీదూరుడునగు బుద్ధదేవుణ్ణి కొలిస్తే “ధన్యమగు మానవుని జీవితంబు” అను సంతక ఎడిగినది.

ఇంతవరకు జాధాన్ని కీర్తించిన కవి “ధారుణికి నిండుమేలు చేకూర్చు బుద్ధదేవుని మతమును బూనుడు” అని ప్రబోధించారు. సూక్తల్లో భూతదమ, మూర్తిలో ‘ప్రేమ సత్యకరుణలు’ తాండవి చే బుద్ధదేవుని మతం ఆచరించుచున్నారు. గాంధీజీ అదరించి విశ్వసందేశంగా మార్చిన ఈ సత్యాహింస నైహూజీ ఈ మతప్రభావంతో ఉపదేశించిన పంచకీలాల్ని అనుసరించుచున్నారు. జాతిమత కక్షలు పోగొట్టి, సామ్యవాదాన్ని నిలిపేందుకు తగిన సత్యశీవమైన ధర్మచక్రం జాధా ధర్మచక్రమే! కనుకనే ఆ ధర్మమాచరణియమని చెప్తూ,

జాధా పితానములు దిశరీ పర్యుగాత
నిత్యమై పత్వము వహించ నిర్మాత
జాతిమత కక్షలన్నియు సమయగాత
రాక్షసికి నిండుమేలు చేకూరుగాత

అనియు ఆశంసించారు.

ఈ పద్యాలు కవి హృదయగత జాధాభిమానాన్ని చాటుతున్నాయి. జాధాధర్మం ఆధరణీయమని ఉద్ఘోషించిన కవి, సత్యప్రభావాన్ని పేరుపాద ఆవశ్యకతను చెప్తూ, అహింసా సత్యధర్మాల తోడులేక, సంసార సాగరాన్ని దేండుకు సాధ్యం కాదని స్థిరీకరించారు. దుష్టుల్లో చెలిమి అహితం, దుఃఖ

స్వరూపాన్నెరిగి మానవుడు తృప్తను విడచాలి అన్న వీరు ‘విశ్వమేలాన’ని తలచినపుడే శాశ్వతసౌఖ్యమబ్బునని తలచారు. భవసాగర తరణానికి నీతి ముఖ్యమనే బుద్ధబోధను వీరు సమ్మారు. కనుకనే

బుద్ధుని కరణము నందుము
బుద్ధుని వఃఘంబు కరణు బొందుము వీవా
బుద్ధుని ధర్మము నిల వం
పిద్దుడవై దిశంవెంటు జేయుము

అని తిశరణ మాహాత్మ్యాన్ని కీర్తిస్తూ, ఆ ధర్మాన్ని వ్యాపి చేయమని తెలుగువారిని కోరుతూ తమ జాధాభిమానాన్ని చాటుకున్నారు

త్రికతి :

బుద్ధ, వేమ, గాంధీ అనే మకుటాల్లో త్రికతి పేర వెలిసిన శతక సంపుటంలో మొదటిది బుద్ధశతకం. ఈ శతకకర్త శ్రీ గొండవీటి వేంకటకవిగారు జాధాభిమానులు. జాధాతరయితివృత్తమైనా, వీరి ప్రతి రచన బుద్ధ మత తోనే ప్రారంభమౌతుంది.

మతము కలము మర్య మాదిన జవమును
పేదదీర్చి చీకు చింతదిపి
దేశమునకు దివ్యదీప్తుల పొంగిన
బుద్ధ పాదపద్మమంత బడింతు

నని ప్రారంభింపబడ్డ ఈ శతకంలో ఆధునిక యుగంలో మూఢ విశ్వాసాల్ని పారద్రోలి సంఘచైతన్యాన్ని దెచ్చిన రామమోహనుడు, కందుకూరి, రామసామి సుకవిరాజులు ప్రస్తుతింపబడ్డారు.

కులమతాల్ని వేర్పరచి ఒక కులంలోనే యెక్కువ తక్కువల్ని ఏర్పరచుకొని, మాతృర్యాలు పెంచుకొని జనులు సాంఘిక కల్లోలాలు కారకులౌతున్నారు. “శంకరాచార్యా యులు మాడ్చి జాధాన్ని నిర

సిందినా, నేడు ధర్మచక్రం రాచపదవి నందినది
కదా! సత్య ధర్మాలను సమయింప నెవడోపు
నని ప్రశ్నించారు.

ఆధునికులందఱేవలీ వీరు కూడ కడపునిండిన
వాడికి మతంగాని లేనివాడికి కాదని భుక్తి
ముక్తల్లో మూఁపుకు ముందు భుక్తిని కోరు
తాడని, తిడిగానని నిరుపేదకు నీతిబోధవల్ల
ప్రయోజనముండదని చాచారు. లంచాలను
తీసుకోడం, పరుల్ని దూషించడం, ఇరుగు
పొరుగుల్ని ద్వేషించడం-ఈ పాపకృత్యాల్ని
చేస్తూ దేవతల్ని పూజించడంవల్ల పాపం తీందు
త్రికరణశుద్ధి నాచరించలేనివారు విగ్రహారాధ
నలవల్ల పవిత్రులు కాలేరు అని నమ్మినకవి
“పాదపూజగోం ప్రతి పట్టణములోన దామెయై
తిరుగు కావి తాల్పుల” వర్ణనలో కపట
సన్యాసుల నిందించినారు.

వ్యాపారులచేత కల్పించబడ్డ వర్ణాల్ని
విరాకరించిన కవి వేషం చేత మాత్రం వైరా
గ్యం రాదు, కోరికల్ని ఆణచిధర్మాన్నాచరించి
నపుడే కాంతిని పొందగలుగుతామని ప్రబో
ధించారు. ‘నాసటిచాలు తుడవలేమ’ని మనుట
సరిగాదని పాపపుణ్యాల నరిగి ఆచరించేవాడు
జీవితాన్ని చక్కఁదగ్ధుకోగలడని బాధలుపెప్పే
కర్మ సిద్ధాంతాల్ని స్మరించారు. జ్ఞానధానిని
నేమిస్తేనే రోగం తగ్గుతుంది గాని, జ్ఞానధం
షేరు వింటేనే రోగం నయం గాదు. మంచి
నాచరిస్తేనే శాంతి కలుగుతుంది. జీవమున్నంత
వరకు నైతిక కీలాచరణంతో సంఘానికి మేలు
చేయమని ప్రబోధించిన బుద్ధధర్మమే ఆచర
ణీయమని కవి మతం. కాబట్టి ‘బుద్ధుని,
ధర్మాన్ని, సంఘాన్ని కరణజాచ్చేవారు
సమాజ సేవకులు’ అన్నారు.

రామకృష్ణ

లేదు. ఊరికత్వాన్నెరిగి కుశల కర్మల నాచ
రించుమని ఉపదేశించిన బుద్ధధర్మం అందరికీ
వెలుగు నివ్వగలదనే సత్యాన్ని స్మరించారు.
సంఘ నిర్వాణానికి పాటుబడ్డ బోధిత్వుల
త్యాగభావానికి మురిసిపోయిన కవి, బాధ్యలో
కీలానికి గల ప్రాధాన్యాన్ని

ద్రుతువ వజ్ర కిలకంగమ్ము గావీక
మంచినెల్లి కేళి బెంచవలయు
వాదమిది నడువ కజిగారు మరియద
గారిలోవి దివ్యగతిని బుద్ధ

అని స్పష్టించారు. దోషపుణ్యాల నీళ్లు చిమ్మే
కొద్దీ ఊళ్లే మంచి పదిమందికి పంచే కొద్దీ
పెరుగుతుంది. ఈ సత్యాన్ని గుర్తించి, ప్రజలు
బుద్ధజేవుని వలె పరుల హితం కోసం బ్రతకా
లని ఆశించారు. మాటలు చెప్పడం మాత్రమే
గాదు పరుల హితం కోరే బుద్ధుని గురుతర
భావాన్న త్యాన్ని దర్శించేదుకుత్సాహం
చూపారు. వీరి మతంలో నేటి ప్రజకు మంచి
చారి చూపగలిగింది ఒక్క బాధమే!

ఈ మువ్వకు శతకకర్తలు బాధ ముఖ్య
సిద్ధాంతాల్ని, ఆధర్మప్రాకృత్యాన్ని ప్రశంసిం
చారు. వర్ణ, వర్ణభేదాలు మితియారిపోతూన్న
ఈ యుగానికి మాత్రమే గాదు, సర్వకాలాలకు
తగిన మతం సమత, మమతల్ని బోధించే
బాధమే అనేది చాలమంది ఆధునికల వలె వీరు
కూడ ఒప్పుకున్న సత్యం. మతాల్ని మత్తు
మందుగా తలచిన వీరి ఉద్దేశంలో బాధం
సత్యవైరవతో కూడిన ఒక జీవన విధానం.

మమారు 2526 సం॥ ముందు విలసిల్లి
ఆధునిక యుగంలో పునరుజ్జీవితమై, ప్రపంచ
సాహిత్యాల్ని ప్రభావితం చేస్తూన్న బాధం
ఆధునికాంధ్ర సాహిత్యంలో పెక్కు-ప్రక్రియల్ని
వెలువరించింది. అందులో మై చూహా, కత్తం
బాధాధిమానాన్ని కాట కరణాలు.

క్షీరసాగర మథనం

బ్రహ్మచారి సుందరరాజన్

రాతిలో ప్రతిధ్వనించే శబ్దము శిల్పము. శబ్దములో ప్రతిబింబించే శిల్పము సంగీతము. పదకూర్పులో ప్రతిఫలించే శిల్ప సంగీతమే సాహిత్యము.

రాతిలోని మాటలు శిల్పి వినగలడు. సంగీతములోని శిల్పాన్ని గాయకుడు చూడగలడు. సాహిత్యములోని శిల్ప సంగీతాన్ని కవి పాసం చేయగలడు. అన్నిటిలోని ఆంతర్య సౌందర్యాన్ని వేదాంతి జీర్ణించుకోగలడు.

శిల్పి మనసులోని శిల్పానైపుణ్యం, గాయకుని గళంలోని గానమాధుర్యం, కవిహృదయంలోని సాహిత్యసందేశవనం, వేదాంతి నిర్మల ఆంతఃకరణంలోని ప్రసన్న ప్రశాంత మందహాసం, కన్నీటితో నిండిన మానవ జీవన విధులలో పన్నీటి జల్లులు కురిపించకమానవు.

సంకుచిత బాహ్యదృష్టి గలవారికి కళలలోని బాహ్య అర్థం కాదు. ఆంతరంగిక సౌందర్యం గలవారికే కళలలోని కమనీయత గోచరిస్తుంది. కళాస్మృత శుభానికి పాంక్షేతిక పరిష్కాసం పునాది. సర్వకళలకు నిలయమై, భావగర్భితమై, కళా తీర్థమై, అప్రమేయ అనూహ్య అంబారి విధుల్లో వెలుగు వేదాంతశాస్త్రము తత్సంబంధిత పాంక్షేతిక పరిష్కాసము లేనివారికి అవగతము కాదు. అర్థం చేసుకోలేనివారి ముసుగులలో అపార్థం తలయెత్తే అవకాశం లేకపోలేదు.

పురాణేతిహాసములలోని సన్నివేశాలు, ఉపనిషత్తులలోని కథలు, సంఘటనలు పై ఆధ్యాత్మిక అవగాహనతో నిర్మించిన సత్య శిల్పాలు. విష్ణుపురాణంలో గోచరించే క్షీర సాగర మథనం పైకోవకు చెందిన సజీవ తాత్త్విక శిల్పము. సాధకుని ఆంతర్యంలో ఆత్మ సామ్రాజ్యాన్ని చేజిక్కించుకొనుటకు చేయు ప్రయత్నమే క్షీరసాగర మథనంలోని తాత్త్విక అవగాహన.

రాక్షసుల భయంకర దాడులకు నిలవలేని ఓలు భగవానుని ఉపదేశముచే క్షీర సాగరాన్ని మథించి, అమృతాన్ని వెలికి తీయుటకు రాక్షసులతో ఒక ఒడంబడిక నేర్పరచుకొనుటకు దానవుల సహాయంతో పాలసముద్రాన్ని చిలికి, అందుత్పన్నమయ్యే అమృతాన్ని పాసం చేసి దేవతలు చిరంజీవులై, తదుపరి రాక్షస సహాయముగావించుటకు పథకము నిర్మించుకొని, సంధి చేసుకుంటారు.

క్షీరసాగరాన్ని మథించేందుకు మంధర పర్వతాన్ని కష్టముగా, వాసుకి అనే సర్పాన్ని త్రాడుగా ఏర్పరచుకొని ఒకవైపు దేవతలు మరియొక వైపు రాక్షసులు లాగసాగిరి. ఇలా జరుగుతుండగా మధ్యలో ఎన్నో అద్భుతములు, ఆశ్చర్యవస్తువులు బయల్పడినవి అయిననూ వారు ఆ మహాకార్యాన్ని అంతటితో ఆపలేదు. అమృతము లభించటమే వాటి కావాలి. వారి శ్రమకు ప్రతిఫలం లభించే సమయము ఆసన్నమయినది. మంధర పర్వతానికి తాడులా కట్టబడిన వాసుకి, మథనరావిడికి అలిసిపోయి బాధతో భయంకర విషాన్ని వెళ్ళగక్కింది. ఆ విషగాలులకు భయగ్రస్తులై చెల్లాచెదురవుతున్న దేవాసుర సమూహము కైలాస నాథుడైన శంకరుని శరణుజొచ్చి రక్షణకై ప్రార్థిస్తారు. దయామయుడైన శంకరుడు భరింప శక్యముగాని ఆ విషాన్ని తన అరచేతిలో నుంచుకొని, వివాళకరమైన ఆ గరళాన్ని పార వేయడం ఇష్టంలేక తానే పానం చేస్తాడు. భక్తులను రక్షించడానికి త్యాగభావంతో శంకరుడు విషాన్ని పాసం చేయగా, ఈ విష తీర్చిపరిస్థితిని గాంచిన ఉమాదేవి భయకంపితరాలై తన భర్తకంతాన్ని నొక్కి పట్టుకొంటుంది అలా మ్రోగుడుబడి విషం కలతములో నిలిచి కమిలి, నిలివర్ణంగా మారుతుంది. దేవ జాతి

వులు మరలా పాలసముద్రాన్ని చిలకడం ప్రారంభిస్తారు. ఈసారి అమృతం పుడుంది. అమృతపానం చేసినవారు అమరులౌతారు.

తాత్త్విక అవగాహన, భావసాంద్ర్యము, అలంకార శిల్పము తెలియనివారు ఈ కథలోని స్వార్సాన్ని గ్రహించ లేక మిడిమిడి జ్ఞానంతో మహర్షి వాఙ్మయము అర్థంహితమయినదని ఆనందరథ, అప్రస్తుత ప్రసంగాలు చేస్తుంటారు.

పాలసముద్రమంటూ స్థూలంగా ఒకటుంటే అది ఎలా తయారయింది? సముద్రమంత ఊరాన్ని అందించిన గేదెలు, ఆవులు ఎక్కడ? మేఘాలు జలాన్ని వర్షించునట్లు పాలను కుమ్మరించే ఊరమేఘాలు గతంలో ఉండేవా? ఒక వేళ అలా జరిగే ఉంటే రసాయనిక ప్రక్రియ ద్వారా ఆ పాలు పెరుగుగా మారదా? ఇలా ఆలోచిస్తూ ఉంటే మనమొక పూడిక తెలియని అగాధలో పడిపోతాము.

ప్రతి మానవునిలో చలరేగే కల్లోలతరంగాలకు ఆలవాలమైన మనసే ఒక సముద్రము. తత్త్వచింతనగల వాత్త్విక మనసే ఊరసాగరము. ప్రతిసాధకుడు అంతరంగిక శోధన చేసి అమృతత్వాన్ని పొందడమే ఊరసాగరమథనం లోని అంతర్యం. ఊరసాగరమనే మనసులో మంధరపర్వతమనే బుద్ధినుంచాలి. (మన్ + ధర = మనసును ధరించునది, నడుపునది - బుద్ధి.) మంధరపర్వతానికి అహంకారమనే వాసుకిని తాడుగా అమర్చాలి. ప్రతివ్యక్తిలోని దైవాసురగుణాలే దేవదానవులు. ఒక వైపు దైవగుణాలు, మరియొకవైపు అసురగుణాలు, అహంకారాన్ని పట్టి, చిలకడం అనే ధ్యానాన్ని కొనసాగించాలి. ప్రారంభదశలో ఎక్స్సిసిద్ధులు కలుగవచ్చు. శంఖారావం, ఘంటారావం, మురళీగంధం లాంటి శబ్దాలు

వినిపించడం, దూరదర్శనం, దూరశ్రవణం లాంటి శక్తులు కలగడం, అద్భుత దృశ్యాలు కనిపించడం జరుగవచ్చు. అయినా అమృతానుభవానికి వీటిని త్యజించక తప్పదు. ఇలాగే ధ్యానం కొనసాగించగా అమృతత్వం సిద్ధించేముందు అహంకారములో ఇమిడియున్న చివరి కొద్దిపాటి వాసనలు కూడ వెళ్ళగ్రక్కడం జరుగుతుంది. అయితే ఆ వాసనా ప్రభావం మనసును, హృదయాన్ని తాకకుండా మానకోవాలి. అహంకారము సమూలంగా నశించి, మనసులోని వాసనలు ప్రత్యాశనం కాగానే ఆత్మదర్శనం అవుతుంది. ఆత్మానందమే అమృతపానం. అమృతపానం చేసినవారు అమరులౌతారు. ప్రతిఒక్కరు అమృత సిద్ధిని పొంది అమరులగుటయే ఈ ఊరసాగరమథనంలోని సందేశాత్మక సమన్వయ సారాంశము.

హాలాహలాన్ని పానం చేసిన శివుడు త్యాగ పురుషుడు. పరులకొరకు తాను విషాన్ని పానం చేశాడు. శివుడు త్రినేత్రధారి. ఆతని మూడవనేత్రం తెరువబడగానే, ఎదుటనున్న వస్తువులు, వ్యక్తులు భస్మీపటలమవుతారు. మూడవ నేత్రమనేది ప్రతివ్యక్తికి ఉన్నది. అదే జ్ఞాన నేత్రం. జ్ఞానచక్షువు తెరువబడగానే మనకు గోచరమయ్యే ఈ ఒగతు అదృశ్యమవుతుంది. జ్ఞాన తేజస్సులో అజ్ఞానాంధకారము పటాపంచలవుతుంది. అదృశ్యమైన నామరూపాత్మక ప్రపంచముస్థానే పరమాత్మ దివ్యదర్శనము గోచరమై, వాసుదేవస్వర్వమితి అన్న అనుభూతి కలుగుతుంది. ఆ అనుభూతిలో అజ్ఞానమేఘాలు చెదరిపోతాయి. ఆనంద జల్లులు కురుస్తాయి.

మేఘాల్లో కూచున్న దేవుడు?

కారదాకుమాల్

“సీవు దైవానివి, నేను దైవాన్ని. మనిషే దైవం. మానవసంఘంగా వ్యక్తమైన యీ దైవమే అన్నీ చేస్తున్నాడు. ఇతడుగాక వేరొకదైవంపై నెక్కడో కూర్చునివున్నాడా? Is there a different God sitting high up some where? అని సూటిగా ప్రశ్నించిన వారు వివేకానందస్వామి.

‘సర్వజీవాత్మల సమష్టి అయివున్నట్టి ఒకే ఒక దైవాన్ని — నేను నన్నే ఆ ఒక్క దైవాన్ని పూజించుటం కోసం నేను యీ లోకంలో మళ్ళామళ్ళా పుట్టి వేలకొలది కష్టాలను భరించటానికి సిద్ధంగా వున్నాను; ముఖ్యంగా, నాకూరనారాయణులు, నా హీన నారాయణులు, అన్ని మతాల్లో, అన్ని తెగల్లో వున్న నా దరిద్రనారాయణులను ప్రత్యేకంగా అర్చిస్తాను’, అని వేదాంత విప్లవశంఖాన్ని స్వామిజీ పూరించిన తర్వాతనే పొరుగు ఏడ్పులకు బధిరులై కునుకుతున్న శుష్కవేదాంతులు అయిష్టంగానైనా మేలుకున్నారు.

ముక్తగళంలో, ‘We are the servants of that God who by the ignorant is called Man’, అని ఉద్ఘోషించారాయన. స్వామిజీ మాటల్లోని మహత్తర విశ్వత్వ మన గుండెల్లోని నిద్రాణమానవతను ముట్టడించి తీరుతుంది.

నవసమాజానికి శ్రీరామరక్షగా వివేకానందుడిచ్చిన ‘మానవసేవాదీక్ష’ కేవలం తన గురుదేవుని భిక్ష అంటారు స్వామిజీ. ఇది తొంభై ఏళ్ళ నాటి మాట. కలకత్తాకు చేరువలో ప్రశాంతమయిన దక్షిణేశ్వర కాళికాలయంలో శ్రీరామకృష్ణుని నివాసం. అప్పటికి నరేంద్రనాథ్ దత్తా పేరుతో నున్న స్వామిజీ ఒకనాడు గురుదేవుడయిన శ్రీరామకృష్ణుని సమీపించి ఒక కోరిక చెప్పుకున్నాడు. ఏ

ఆధ్యాత్మిక సాధకుడయినా కోరుకునే సహజమయిన కోరిక అది. తను నిర్వికల్ప సమాధిని అనుభవించాలని! ఈ లోకమూ—తనూ—దైవమూ ఏకమే ఒకే ఒక ఎటుకగా అవికల్పంగా, అపరిచ్ఛిన్నంగా ప్రకాశించే ఏకత్వం అనుభూతం కావాలని. ఇది ఎవరి అనుభూతీ కాదట. అనుభవించే తానూ వుండక ఏకత్వమే భాసిస్తుందని అంటాయి శాస్త్రాలు, ఈ కోర్కె విని సంతోషించి ‘ఆహా నా శిష్యుడికి కాబట్టి యిత గొప్ప కోర్కె కలిగింది, ఉత్తమ ముముక్షువు లక్షణం యిది’ అని వుక్కిరి బిక్కిరి అయి శిష్యుణ్ణి కాగిలించుకోలేదు శ్రీరామకృష్ణుడు. మరి ఏం చేశారని!

‘సీవు కూడా యిత ఝడ్రమయిన కోరిక కోరుతావనుకోలేదు. ఇంతకంటే వున్న రస్తి యింకొకటి లేదా? చరాచర ప్రపంచము నీవే పరాత్పరా అని సీవు ఎప్పుడూ పాడుతూ వుంటావే దాని అర్థం ఏమనుకుంటున్నావు?’ అని నాలుగు చీవాటూ పెట్టాడు.

ఒకే గంటలో తమస్సులో నుంచి లేచస్సు లోకి దూకినట్లయింది నరేంద్రుడికి. కళ్ళు మూసుకుంటే వుండే యాశ్వరుడు కళ్ళు తెరిచినా వున్నాడు. చూచేకళ్ళే కావాలి గాని కట్టెదుటే తిరుగుతున్నాడు దైవం అని అర్థం చేసుకున్నాడు నరేన్. తన మోక్షం కోసం మాత్రమే తాను ప్రయత్నిస్తూ ముక్కు మూసుక కూర్చోవటం ఎంతో ఝడ్రంగా, అల్పంగా అనిపించింది నరేంద్రుడికి. గురుదేవుని మందలింపు ఎంతో అందగించి కన్పించింది అప్పుడాయనకు. ఉలిదెబ్బలు తిన్న రాయే విగ్రహమై పూజంపబడుతున్నది. కొంగ్రాత భావాల రూపంలో ఎన్నో బల

వదానూతాలు మనసుకు తగిన తర్వాతనే సరేంద్రుడు వివేకానందుడయ్యాడు.

శ్రీరామకృష్ణుడు ఒకనాడు వైతన్యదేవుడు చెప్పిన వైష్ణవ ధర్మాలను వివరించి చెబుతున్నాడు. బెంగాలీభాషలో అవి నామేర్ రుచి, జీవేర్ దయ, భాగవతేర్ సేవ... (అంటే భగవన్నామహండు ప్రీతి, జీవులయందు దయ, భగవద్గ్రుల సేవ) యీ మూడు విశేషాలనూ వివస్తూ భావనమాభిలోకి వెళ్ళాడు శ్రీరామకృష్ణుడు. కొంచెం బాహ్యస్మృతి కల్గిన వెంటనే ఆయన జీవులయందు దయ అట! ఓరి మూర్ఖుడా, నేలమీద ప్రాకే పురుగువంటివాడివి నీవా యితరులపై దయ జూపువాడివి! ప్రతి జీవి కూడా సాక్షాత్తు భగవత్ స్వరూపమే అని గ్రహించి నీవు చేయవలసినది జీవులసేవ. జీవకారుణ్యము అన్నది బృత్తి మూర్ఖ ప్రలాపము, అంటూ గొణుక్కోవడం నలుగురితో బాటు సరేంద్రుడూ విన్నాడు. కాని ఆ మాటలలోని గంభీరార్థం సరేంద్రుణ్ణి మాత్రమే ఆకట్టుకున్నది.

‘ప్రతి మానవుడూ భగవత్ స్వరూపుడే అని గ్రహించి ఎవడు మానవసేవ చేస్తాడో వాడికి మోక్షం కరతలములకం. భగవదను గ్రహం వుంటే, యీ మహత్తర సత్యాన్ని నేను బాహ్యంగా ప్రపంచానికి చాటే సుదనం వచ్చితీరుతుంది’ అన్నాడట అక్కడవున్న మిత్రులతో.

ఆ సుదినం నిజంగానే వచ్చింది, వివేకానందుడైన సరేంద్రుని జీవితంలో. ‘మానవ

సేవయే మాధవసేవ’ అనే ఆతని ఆమోఘ సిద్ధాంతాన్ని లోకం రెండు చేతులూ చాచి స్వీకరించింది. సమాజశ్రేయస్సు కోసం, ముఖ్యంగా జనసామాన్యం యొక్క సంక్షేమం కోసం ఆరాటపడడం తన సన్న్యాస ఆదర్శానికీ ఎంతమాత్రమూ విరుద్ధం కాదని స్వామిజీ తెలుసుకున్నాడు. నిజానికి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస బోధనలోని వైశిష్ట్యం అదే అని ఆయన గుర్తించాడు. కళ్ళు మూసుకున్నప్పుడుండే యాత్నరుడు కళ్ళు తెరిచేటప్పటికి మాయ మాతాడా! ఏ రూపమూ లేని ఆదైవం అన్ని రూపాల్లోనూ వుంటుందని స్వామిజీ గ్రహించారు.

— మారాం పెట్టకుండా మరోమాట లేకుండా మేఘాల్లోంచి సంఘం లోకి దిగి వచ్చేకాడు. “తన దివ్యత్వాన్ని మరచిన దైవమే మనిషి, తన స్వరూపస్మృతి లభించిన మనిషే దైవం,” అన్న స్వామిజీ బోధ ఆనాటి యువతరాన్నీ, మేధావులనూ, ముగ్ధులను చేపింది.

సరికొత్తరూపంలో సాక్షాత్కరించటంతో ఆయనకు చేయవలసిన అర్చనల రూపం వైతం మారవలసి వచ్చింది. దైవం పట్ల చేసే అపరాధాలు వైతం కొత్తరూపుల్లో కనపించ సాగాయి. శివాపరాధమంటే సమాజానికి చేసే ద్రోహమే అని తెలివివున్న చాళ్యుడొకరి తెలియ వచ్చింది.

మావద్ద లభించు పుస్తకములు :

అట్ట వెనుక ఉన్న పట్టికలో చోటుచేసుకొనని పుస్తకాలు

రాం రామకృష్ణ	4.00	జోచ్చి పుస్తకాన్నింపండి	1.00	అత్మనివేదనం	2.50
ఈ	2.00	కేస	2.00	మాండుక్య	2.00
				మండక	2.50

ATTUNED TO PEOPLE'S ASPIRATIONS

United Bank of India

(A GOVERNMENT OF INDIA UNDERTAKING)

సంపాదకులు : స్వామి తన్మయానంద. ముద్రాపకులు : ఎం. శీర్షానందం
(ఫీడమ్ ప్రెస్, మద్రాసు - 21). ప్రచురణ : శ్రీరామకృష్ణ మఠము, మద్రాసు - 4.

ATTUNED TO PEOPLE'S ASPIRATIONS

United Bank of India

(A GOVERNMENT OF INDIA UNDERTAKING)

422

సంపాదకులు : స్వామి తన్మయానంద. ముద్రాపకులు : ఎం. శీర్షానందం
(ఫీడమ్ ప్రెస్, మద్రాసు - 21). ప్రచురణ : శ్రీరామకృష్ణ మఠము, మద్రాసు - 4.

ATTUNED TO PEOPLE'S ASPIRATIONS

United Bank of India

(A GOVERNMENT OF INDIA UNDERTAKING)

422

సంపాదకులు : స్వామి తన్మయానంద. ముద్రాపకులు : ఎం. శీర్షానందం
(ఫీడమ్ ప్రెస్, మద్రాసు - 21). ప్రచురణ : శ్రీరామకృష్ణ మఠము, మద్రాసు - 4.